

DARBININKAS

LIV NO. 46 SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. TREČIADIENIS - WEDNESDAY, LIEPOS - JULY 2, 1969 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Arabam bus atlyginta septyneriopai

Pereitą savaitę žydu-arabų susikirtimuose pasireiškė nauja kryptis — arabai pasieniuose sutraukė daugiau karių ir ginklų, Izraelis staiga pakeitė taktiką ir savo smūgius nukreipė į priešų gilumą, reaguodamas prieš arabų teroristinių grupių daromus užpuldinėjimus.

Per kelias dienas Izraelio smogiamieji būriai Egipte nukirto aukšto įtampimo elektros kabelius tarp Kairo ir Asvano užtvankos ant Nilo, gi Jordane prakitro Ghor kanalą, kurio sutelktais vandenimis buvo drėkinama žemė, maitinusi apie 60,000 arabų šeimų. Dabar tas vanduo vėl garma į Jarmako upės vagą ir dingsta be naudos.

Prieš atskirtimų sugriežtinimą Izraelio premjerė Golda Meir įspėjo Jordano karaliaus, kad už teroristinių grupių darbus kaltė kris ant jo galvos. Karaliaus Huseino atsakymas dar nežinomas, bet Ghor kanalo šono prakirtimas yra Izraelio atkirtis už teroristų nesudraudimą. Ikšiol Izraelis vengė ardyti nekariškus objektus, bet paskutinės savaitės objektų parinkimas sako, kad ir nuo šito susivaržymo atsakyta.

Vakar parlamente kalbėjusi Golda Meir pareiškė, kad nuo šiol veiks toks įstatymas: už kiekvieną arabų kirstą smūgį bus atlyginta septyneriopai, nes arabai pradėjo elgtis taip, lyg įsipareigojimas sustabdyti karo veiksmus nebegaliojotų.

Krašto apsaugos ministras Moše Dayanas du kartus vienos savaitės bėgy teigė, jog reikalai prie Izraelio sienų atrodo visai panašiai, kaip prieš 1967 m. karą. Kaip tada, taip ir dabar arabų karinės pajėgos jaučiasi atgavusios pasitikėjimą savim ir yra pradėjusios bravūrinį žaidimą, atvirai ir provokuojančiai užkabindamos Izraelio taikinius prie armistacijos linijos. Bet jis taip pat abudu kalburi tvirtino, kad arabai dar neturi pakankamai jėgos karo laimėti.

Taikos nesitikima. Keturi dienei New Yorke nutraukė pasitarimus iki rudens, nes išsėmė visą išmintį ir suklypo. Izraelio laikysena, anot Dayanos, busianti tokia: Egipto fronte rengtis karui, Sirijos fronte pasikasti su kariais ir kibucams, prie Jordano upės ir Gazos juostoje ieškoti sugyvenimo su gyventojais arabais.

Būsimųjų sienų atžvilgiu bent jau Dayano nusistatymas jau kitas: Izraelio pusėje turi likti visa Jeruzalė, Galano aukštuma, dalis Sinajaus pusiasalio ir gabalas iš Jordano paimtų žemių vakariniam Jordano upės krante.

Yra žinių, kad Jordane iš kariuomenės kontrolės visai išslydo arabų teroristinės grupės. Ką tik radikalai pakeistas ministrų kabinetas. Manoma, kad tai surišta su bandymais teroristų veiklą iš Jordano teritorijos suvaržyti, nes Izraelio smūgiams gali pasidaryti per daug nuostolingi.

— Komunistai Paryžiuje dėl taikos Vietname visai nebeužkalbėti, net pradėti, — taip jie pasakė per paskutinį savaitinį posėdį. Jie negali suprasti, kad ikšiol jų pozicija nesuprasta. Jie ją vėl pakartojo — taikos nebusiųjų tol, kol Amerika neištrauks visos savo kariuomenės ir ginklų, o Saigono vyriausybė nebus pakeista kita, kuriai jau duotas taikos vardas.

— Pietų Jemene (buv. anglų Adeno kolonija) vėl įvyko nepataisomas klimas, jau kelintus nuo nepataisomybės gavimo. Nauji grupė, atrodo, yra dar radikalėsnė ir palankesnė Rusijai, kuri ten pila daug pinigų ir ginklų, kad įsigytų palankumo ir turėtų atramos tašką prie Persijos įlankos, iš kur Anglija baigė pasitraukti iki 1971 metų galo.

— Bonnos universiteto Baltijos Tyrimų Instituto vedėju (rotaciniu pagrindu) šioms metams išrinktas estas geografas Edgaras Kantas. Jis yra profesorius Lundo universitete, Švedijoje. Instituto vedėjo pavaduotoju išrinktas latvis archeologas Jakabs Ozols. Pranešta, kad spausdinamas 14-15 "Commentationes Baltici" tomai. Iš lietuvių pusės šio instituto nariai yra profesoriai Ivinskis (Bonna) ir Maceina (Münsteris). Prof. Ivinskio paskaitos ir seminaro darbai šiame semestere skiriami Lietuvos Lenkijos Liublino unijai aptarti, jos 400 metų sukakties proga. (E)

Nixonas vyksta Azijon naujų saugumo formų ieškoti

— Prez. Nixonas pradeda vėl keliauti, kad kaip nors mato-miau išryškintų savo inauguracinę kalbą duotą pažadą, jog atėjęs laikas santykiuose su kitais kraštais daugiau dėmesio skirti ne pasibarimams ir priekaištavimams, bet išsikalbėjimams ir deryboms.

To tikslo buvo siekiama, vykstant šį pavasarį Europon. Rezultatai buvo geri, nes apremontuoti santykiai, kurie daugiau jau nebegalėjo blogėti. Ir taip buvo atsitikę ne tarp buvusiu priešų, bet tarp sąjungininkų, kurie buvo susitarę nieko nesigailėti savo valstybių laisvei saugoti ir, reikalui esant, ją ginklu ginti.

Antroji prez. Nixono kelionė yra skirta Azijai. Lankysimi kraštai niekad nėra buvę Amerikos priešai, kiti net savitarpin-

Ten jau Maskva pradėjo varžybas dėl didesnės įtakos

nės apsaugos sutartimis yra susirišę, bet santykiai nėra šilti — kiekvienas lankysimas kraštais turi kuo nors pasiskusti.

Bus lankomi šie kraštai: Filipinai (Manila), Indonezija (Jakarta), Tailandas (Bangkokas), Indija (New Delhi) ir Pakistanas (Lahore).

Tik kiek keistoka, kad prez. Nixonas surišo savo kelionės pradžią su astronautų parskridimu iš Mėnulio. Jei Apollo 11 kelionė bus iki galo laiminga, astronautai turėtų nusileisti Pacifike liepos 24 prie Johnston salos (ten nusileido ir Apollo 10). Planuojama nuskristi ant lėktuvnešio iš vakaro ir sekančią dieną pasveikinti nusileidusius astronautus. Jei Apollo 11

vo rinkimines kalbose prez. Nixonas yra pažadėjęs pasirūpinti, kad Azijoje nebegalėtų atsirasti kiti Vietnamai, kad ten būtų sudaryta pastovi saugumo sistema, kad Azijos kraštai nebebūtų priversti remtis vien tik Amerikos jėga.

Foster Dulles sudaryta Pietryčių Azijos apsaugos sistema savo uždavinį jau atliko ir pase-no, nes pasikeitė sąlygos ir jėgų santykiai, dabar jau reikia ją kuo kitu pakeisti. Prez. Nixonas nesivežęs jokio naujo plano, tik norįs patirti lankomų kraštų vyriausybų nuomones ką ir kaip toliau daryti. Naujų dokumentų planavimas galės tik vėliau ateiti.

Su tuo reikalu skubėti jau laikas, nes Maskva yra pasiskelbusi norinti Azijoje užimti Anglijos ir Amerikos vietą. Ji jau kontaktavo tuo reikalu visas valstybes, kurios ne tik prieina prie jos sienų, bet yra žymiai toliau, ir kurių dauguma priklauso Foster Dulles sudarytos sutarties blokui. Washingtonui patį laiką pradėti veikti, kad jo neveiklumas nenumtumtų buvusius draugus tenai, iš kur lengvai neišsipainojama.

DIDŽIOJI STAIGMENA — KELIONĖ RUMUNIJON

Gandai ateina, kad Maskva labai supyko

— Jei prez. Nixono kelionė į Aziją yra staigmena, tai dar didesnė staigmena yra jo kelionė į Rumuniją. Jis ten vyks Bukaresto vyriausybės kviečiamas baigęs vizitą Pakistane. Pakeliui yra numatytas jo poilsis dar neskelbiamoj vietoj, o atvykimas Rumunijon gali būti paskutinę dieną liepos ar pirmą rugpiučio.

Vizito idėja priklauso Rumunijai, bet ji labai priimtina ir Washingtonui. Rumunija nori pademonstruoti savo nepriklausomumą nuo Maskvos, Washingtonui auksinė proga pradėti kirstis kelią į ikšiol aklinai uždarytą Rusijos imperiją, po karo sudarytą prie vakari-nių jos sienų.

Savo drašą Maskvos neklau-syti Rumunija parodė atvejų atvejais: atsisakė nutraukti diplomatinis santykius su Izraeliu, kai to reikalavo visi Varšuvos pakto nariai; prieš Varšuvos santarvės valią užmezgė diplomatinis santykius su V. Vokietija; kritikavo Čekoslovakijos okupaciją ir nesutiko prie to nusikalstamo darbo prisidėti; palaiko gerus santykius su Kinija, Albanija ir Jugoslavija; pasaulio kompartijų suvažiavime atvirai kritikavo Brežnevo "doktriną" ir gynė kiekvienos partijos laisvę ne-klausyti Maskvos įsakymų; atsisakė įjungti savo ūkį į socialistų sandraugos sistemą ir paklusti Maskvos diriguojamo centro planavimui; nesutiko leisti savo teritorijoje pravesti Varšuvos pakto santarvės karinių pratimų.

Nežiūrint tokių stambių "nusi-kaltimų", Maskva nedrįso sudrausti Rumunijos taip, kaip tai padaryta su Čekoslovakija. Bet ir Rumunijos vadovybė nedavė Maskvai progos jos pulti, kad Rumunijoj griaunamas komunistinis režimas.

Ir prez. Nixono atsikvietimas yra taip padarytas, kad nebūtų akibrokšto Maskvai, nes prieš tai pakviesti atvykti į Bukareštą Kosyginas su Brežnevu, kad pasirašytų seniai pasibaigusios Rusijos-Rumunijos draugystės sutarties pratęsimą. Delsdama tos sutarties pratęsimą, Rumunijos vadovybė surišo Maskvos rankas ir per tą laiką bandė kuo daugiau iš jos išspausti. Vienas tokiu būdu iš-

spausių laimėjimų buvo karinių pratimų Rumunijoj atšaukimas.

Šiandien Rumunija ūkiniai ir politiniai mažai bepriklauto nuo Maskvos, bet pilnas atsi-plėšimas dar negalimas ir labai pavojingas. Gal net nereikalingas, kol Europos saugumas tebestovi ant vištos kojų, kol Rumunijai trūksta tvirtos valiutos išvežti savo pramonei žaliavas iš kur kitur. Bet kad Amerikos prezidentas jau gali būti pakviestas atvykti Rumunijon, įvykis laikytinas reikšmingu.

Esama gandų, kad prez. Nixonas šioje kelionėje dar galis pasimatyti ir su Jugoslavijos Titu, sakysim Brioni saloj Adrijos jūroj, kur yra Tito vasaros rezidencija. Gal kaip tik ten prez. Nixonas sustos to poilsio, apie kurį jau kalbama, bet vis nenorima jo vietos nurodyti. Tik sakoma, kad poilsio vieta yra kažkur tarp Pakistano ir Rumunijos.

Satelitų kraštų liberalai dėl vizito džiūgaujau, nes matą pradžią Amerikos sugrįžimo į jų erdvę po tiek daug klaidas lydėjusių nepasisekimų. Kiti net mano, kad Rumunijos prezi-

dentas Ceausescu per draugus Kinijoj padės prez. Nixonui greičiau likviduoti Vietnamo karą, kuris labai trukdo Amerikos vadovybei drasčiau reikštis užsienio politikoj. Maskva šiuo reikalu Washingtonui jokios pagalbos nesuteikė.

— Vakar iš Rytų Europos pradėjo prasimušti žinios, kad Maskva labai supyko dėl prez. Nixono kelionės į Rumuniją. Pradėta kalbėti net apie nedraugiškus Maskvos mostus. Rumunijai, esą, nepasitenkinimas gali būti parodytas atšaukiant numatytą Kosyginą ir Brežnevo kelionę į Bukareštą draugystės sutarties pratęsimą pasirašyti, gi Washingtonas galis būti nubautas nukeliant ad calendar Graecias derybas dėl rakietinio ginklo išaldymo. Jeigu Maskva tokiomis tik pasispardymais pasitenkintų, prez. Nixonas savo kelionės neatšauktų. Žinoma, vizitas negalėtų įvykti, jeigu kvietimą atšauktų Rumunijos vyriausybė, Maskvos prie sienos prispausta. Nesinorėtų tikėti, kad Maskva vėl norėtų užsitraukti tokią kritiką, kokia buvo į ją atkreipta Čekoslovakijon kariuomenę įvedus.

— Maskvos pagalba Hanojui eina dabar ne tiek per Haiphongo uostą, kuris jau gerokai užgriautas, bet per Kambodiją, kur jie iškraunami Sihanukville uoste, o iš ten Amerikos pinigais pastatytu keliu rieda į Kambodijos-Vietnamo pasienį ir džiunglėse įrengtas slėptuves. Tas kelias buvo parinktas po to, kai ginklų siuntimas per Kiniją pasidarė nebesaugus. Ginklus ir kitas prekes veža R. Vokietijos, Lenkijos ir Rusijos laivai, prekės dažniausiai vokiškos, lenkiškos ir čekoslovakios, nes Maskva, jei gali, pagalbą kitiem teikia savo var-ūkiui gerinti pinigų nebelieka.

— Maskvos pagalba Hanojui eina dabar ne tiek per Haiphongo uostą, kuris jau gerokai užgriautas, bet per Kambodiją, kur jie iškraunami Sihanukville uoste, o iš ten Amerikos pinigais pastatytu keliu rieda į Kambodijos-Vietnamo pasienį ir džiunglėse įrengtas slėptuves. Tas kelias buvo parinktas po to, kai ginklų siuntimas per Kiniją pasidarė nebesaugus. Ginklus ir kitas prekes veža R. Vokietijos, Lenkijos ir Rusijos laivai, prekės dažniausiai vokiškos, lenkiškos ir čekoslovakios, nes Maskva, jei gali, pagalbą kitiem teikia savo var-ūkiui gerinti pinigų nebelieka.

— Maskvos pagalba Hanojui eina dabar ne tiek per Haiphongo uostą, kuris jau gerokai užgriautas, bet per Kambodiją, kur jie iškraunami Sihanukville uoste, o iš ten Amerikos pinigais pastatytu keliu rieda į Kambodijos-Vietnamo pasienį ir džiunglėse įrengtas slėptuves. Tas kelias buvo parinktas po to, kai ginklų siuntimas per Kiniją pasidarė nebesaugus. Ginklus ir kitas prekes veža R. Vokietijos, Lenkijos ir Rusijos laivai, prekės dažniausiai vokiškos, lenkiškos ir čekoslovakios, nes Maskva, jei gali, pagalbą kitiem teikia savo var-ūkiui gerinti pinigų nebelieka.

— Maskvos pagalba Hanojui eina dabar ne tiek per Haiphongo uostą, kuris jau gerokai užgriautas, bet per Kambodiją, kur jie iškraunami Sihanukville uoste, o iš ten Amerikos pinigais pastatytu keliu rieda į Kambodijos-Vietnamo pasienį ir džiunglėse įrengtas slėptuves. Tas kelias buvo parinktas po to, kai ginklų siuntimas per Kiniją pasidarė nebesaugus. Ginklus ir kitas prekes veža R. Vokietijos, Lenkijos ir Rusijos laivai, prekės dažniausiai vokiškos, lenkiškos ir čekoslovakios, nes Maskva, jei gali, pagalbą kitiem teikia savo var-ūkiui gerinti pinigų nebelieka.

— Maskvos pagalba Hanojui eina dabar ne tiek per Haiphongo uostą, kuris jau gerokai užgriautas, bet per Kambodiją, kur jie iškraunami Sihanukville uoste, o iš ten Amerikos pinigais pastatytu keliu rieda į Kambodijos-Vietnamo pasienį ir džiunglėse įrengtas slėptuves. Tas kelias buvo parinktas po to, kai ginklų siuntimas per Kiniją pasidarė nebesaugus. Ginklus ir kitas prekes veža R. Vokietijos, Lenkijos ir Rusijos laivai, prekės dažniausiai vokiškos, lenkiškos ir čekoslovakios, nes Maskva, jei gali, pagalbą kitiem teikia savo var-ūkiui gerinti pinigų nebelieka.

— Maskvos pagalba Hanojui eina dabar ne tiek per Haiphongo uostą, kuris jau gerokai užgriautas, bet per Kambodiją, kur jie iškraunami Sihanukville uoste, o iš ten Amerikos pinigais pastatytu keliu rieda į Kambodijos-Vietnamo pasienį ir džiunglėse įrengtas slėptuves. Tas kelias buvo parinktas po to, kai ginklų siuntimas per Kiniją pasidarė nebesaugus. Ginklus ir kitas prekes veža R. Vokietijos, Lenkijos ir Rusijos laivai, prekės dažniausiai vokiškos, lenkiškos ir čekoslovakios, nes Maskva, jei gali, pagalbą kitiem teikia savo var-ūkiui gerinti pinigų nebelieka.

— Maskvos pagalba Hanojui eina dabar ne tiek per Haiphongo uostą, kuris jau gerokai užgriautas, bet per Kambodiją, kur jie iškraunami Sihanukville uoste, o iš ten Amerikos pinigais pastatytu keliu rieda į Kambodijos-Vietnamo pasienį ir džiunglėse įrengtas slėptuves. Tas kelias buvo parinktas po to, kai ginklų siuntimas per Kiniją pasidarė nebesaugus. Ginklus ir kitas prekes veža R. Vokietijos, Lenkijos ir Rusijos laivai, prekės dažniausiai vokiškos, lenkiškos ir čekoslovakios, nes Maskva, jei gali, pagalbą kitiem teikia savo var-ūkiui gerinti pinigų nebelieka.

— Maskvos pagalba Hanojui eina dabar ne tiek per Haiphongo uostą, kuris jau gerokai užgriautas, bet per Kambodiją, kur jie iškraunami Sihanukville uoste, o iš ten Amerikos pinigais pastatytu keliu rieda į Kambodijos-Vietnamo pasienį ir džiunglėse įrengtas slėptuves. Tas kelias buvo parinktas po to, kai ginklų siuntimas per Kiniją pasidarė nebesaugus. Ginklus ir kitas prekes veža R. Vokietijos, Lenkijos ir Rusijos laivai, prekės dažniausiai vokiškos, lenkiškos ir čekoslovakios, nes Maskva, jei gali, pagalbą kitiem teikia savo var-ūkiui gerinti pinigų nebelieka.

— Maskvos pagalba Hanojui eina dabar ne tiek per Haiphongo uostą, kuris jau gerokai užgriautas, bet per Kambodiją, kur jie iškraunami Sihanukville uoste, o iš ten Amerikos pinigais pastatytu keliu rieda į Kambodijos-Vietnamo pasienį ir džiunglėse įrengtas slėptuves. Tas kelias buvo parinktas po to, kai ginklų siuntimas per Kiniją pasidarė nebesaugus. Ginklus ir kitas prekes veža R. Vokietijos, Lenkijos ir Rusijos laivai, prekės dažniausiai vokiškos, lenkiškos ir čekoslovakios, nes Maskva, jei gali, pagalbą kitiem teikia savo var-ūkiui gerinti pinigų nebelieka.

Gustav Heinemann, naujasis V. Vokietijos prezidentas, pradėjęs tas pareigas eiti liepos 1 d.

Karui pasibaigus, jis padėjo kurti dr. Adenaueriui krikščionių demokratų partiją, buvo jo vyriausybės vidaus reikalų ministru, bet paskui su juo išsiskyrė, kai Adenauerio partija pasisakė už V. Vokietijos kariuomenės atkūrimą. Jis paskui bandė įkurti savo partiją, bet vokiečiai jį nušvilpė, nes įtarė jo partijon lendančius komunistus.

Kai 1958 m. socialdemokratų partija atsisakė marksizmo dogmų, ypač ateizmo ir istorinio materializmo, Heinemann prisijungė prie jų ir dabar ten tebėra. Jis daug prisidėjo prie Vokietijos baudžiamojo statuto sumoderninimo.

Prezidentu būdamas daug teisių neturės, bet turinčio ką pasakyti žmogaus įtaka visad jaučiama. Jo kadencija yra 4 metai, jam dabar 69 m.

MIRĖ M. TSCHOMBE

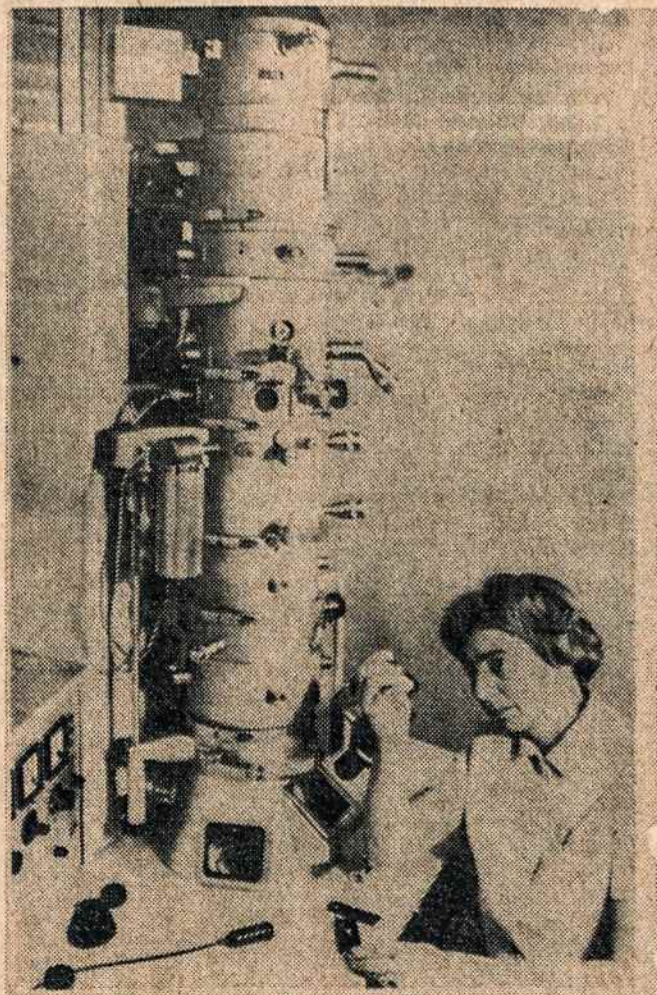
Alžyre kalėjime mirė Maurice Tschombe, katėngos mineralais turtingą Atskėgos provinciją nuo Kongo valstybės, kai tik belgai tą koloniją paleido be jokio paruošimo nepriklausomam gyvenimui. Prie Tschombės nugalėjimo prisidėjo net Jungt. Tautos, bet su JAV pagalba. Kongas galutinai buvo išplėstas iš Maskvos nagų pa-čia paskutinę minutę. Komunistų agentu buvo Lumumba, kurį Tschombe demaskavo, o paskui patys kongiečiai jį kažkur sutvarkė.

Tschombė pasitraukė į užsienius ir gyveno Ispanijoje. Prieš dvejus metus pasisamdytu nedideliu lėktuvu jis buvo skraidinamas į Majorco salas,

— Maskvos pagalba Hanojui eina dabar ne tiek per Haiphongo uostą, kuris jau gerokai užgriautas, bet per Kambodiją, kur jie iškraunami Sihanukville uoste, o iš ten Amerikos pinigais pastatytu keliu rieda į Kambodijos-Vietnamo pasienį ir džiunglėse įrengtas slėptuves. Tas kelias buvo parinktas po to, kai ginklų siuntimas per Kiniją pasidarė nebesaugus. Ginklus ir kitas prekes veža R. Vokietijos, Lenkijos ir Rusijos laivai, prekės dažniausiai vokiškos, lenkiškos ir čekoslovakios, nes Maskva, jei gali, pagalbą kitiem teikia savo var-ūkiui gerinti pinigų nebelieka.

— Sen. E. Kennedy būsiąs tikrai demokratų prezidentiniu kandidatu 1972 m. — skelbia sen. Muskie, buv. viceprezidentiniu kandidatu kartu su H. H. Humphrey 1968 m. Žinoma, pri-nigais pastatytu keliu rieda į Kambodijos-Vietnamo pasienį ir džiunglėse įrengtas slėptuves. Tas kelias buvo parinktas po to, kai ginklų siuntimas per Kiniją pasidarė nebesaugus. Ginklus ir kitas prekes veža R. Vokietijos, Lenkijos ir Rusijos laivai, prekės dažniausiai vokiškos, lenkiškos ir čekoslovakios, nes Maskva, jei gali, pagalbą kitiem teikia savo var-ūkiui gerinti pinigų nebelieka.

— New Yorko Filharmonijos muzikinis vadovas ir dirigentas Leonard Bernstein pasitraukė iš tų pareigų, kuriose iš-buvo 10 metų ir sudirigavo 939 koncertus. Jam dar tik 50 metų, bet jis panorėjęs pasitraukti, kad turėtų daugiau laiko muzikai rašyti.

Šiuo metu galingiausias pasaulio mikroskopas, pagamintas V. Berlyne. Jo padarymas kaštavo 55,000 dol. Jo vardas — Elmiscop. Planavimas vyko kelis metus.

"Turim atsižadėti savo teisių į Klaipėdą? - Niekados!"

Mus pasiekė (A.D. dėka) "Deutsche National Zeitung" (balandžio 4 dienos), atstovaujantis linijai nacionaldemokratų, kuriuos kiti vadina neonaciais.

Laikraščio tonas visais klausimais karingas. Politiniais pareiškimais deklaruoja savo siekimą atgauti Vokietijai visas teritorijas, prarastas per antrą pasaulinį karą. Žemėlapy brėžia prarastas teritorijas ir klausia: "Turim atsižadėti savo teisių?" ir atsako: "Niemals!" Tam tikslui pasisako už sąjungą su Kinija (Sovietų spauda turėjo progą šio laikraščio pasisakymą paversti visos Vokietijos politiniu siekimu ir sukelti dėl jo aliamą! Pasisako ir už susitarimą su Sovietų Sąjunga, žadėdamas jai ekonomines gėrybes už sienų atstatymą iki pirmojo pasaulinio karo. Vidaus politikoje stoja ne tik aštrion opozicijon vyriausybei, bet pasisako griežtai už bylų nutraukimą nacių veikėjams. (Dėl to žydų pasaulinė organizacija B'nai B'rith intervenavo kanceliari Kiesingerį, o Vokietijos žydų sąjungos pirmininkas dar kovo mėn. reikalavo laikraštį uždaryti, jo leidėjui atimti balsavimo ir kitas pilietines teises).

★

Tarp teritorijų, į kurias laikraštis skelbia pretenzijas, yra ir Klaipėdos kraštas. Atskiru straipsniu Helmut Damerau atpasakoja Klaipėdos krašto istoriją, pradėdamas nuo jo išskyrimo iš Vokietijos ir baigdamas 1939 metų sutartimi, kuria jis vėl įjungtas į reichą. Šio straipsnio informacijų tikroji vertė iškyla, kai jas sugretini su Lietuvių Enciklopedijos informacijom.

APIE KLAIPĖDOS KRAŠTO ISSKYRIMĄ IR JO GYVENTOJŲ VALIĄ:

DNZ: Klaipėdos krašto (Memelland, Memelgebiet) vardas atsirado nuo 1919, kada Versalio sutarties 99 straipsniu aliantai išskyrė iš Gumbinės apygardos 2427 kv. km. plotą su 141,000 gyventojų ir jį valdyti pavedė nuo 1919 vasario 16 prancūzų įgulai. Tada balandžio 19 Šilutės apskritys 98 procentai gyventojų ir Klaipėdos apskritys 78 proc. įteikė aliantam protestą prieš galimą priiskyrimą Lietuvai. To nepaisant Lietuvos sukilėliai 1923 sausio 10 buvo įleisti į kraštą.

LE: Aliantai, rodos, lenkų reikalų komisijos pasiūlymu, laikė teisinga atskirti nuo Vokietijos ne visą M. Lietuvą, o tik jos dalį, esančią į šiaurę nuo Nemuno; tokiu būdu aliantai sudarė naują dar neegzistavusį politinį ir geografinį vienetą. Tad Versalio taikos sutartyje buvo įrašytas 99 str., kuriuo Klaipėdos kraštas buvo atskirtas nuo Vokietijos, bet neatiduotas Lietuvai, o pavestas aliantams laikyti laikinoje dispozicijoje.

Kalba Vokietijos nacionaldemokratų politikos laikraštis, nors V. Vokietijos vyriausybės oficialus pasisakymas už 1937 metų sienas tebegalioja

Tuo tarpu dėl K. k. varžėsi trys jėgos: a. Vokietija (tiesa, dar gana silpnai), siekianti kraštą atgauti sau, b. Prancūzija ir Lenkija, siekiančios kraštą prijungti prie Lenkijos, arba, jei tai nepavyktų, jį laikyti savo įtakoje, duodant jam freišto formą, c. Lietuva, siekianti šią M. Lietuvos dalį sujungti su Didžiąja.

Jau 1920.II.21 Prūsų lietuvių tautos taryba priėmė rezoliuciją, kur reikalavo susijungti su Lietuva į bendrą valstybę.

K. k. tuo laiku, valdytas prancūzų gen. Odry, kuris su batalionu karių perėmė valdžią iš vokiečių, buvo perduotas jo įpėdiniui civiliniam komisarui Petisnė, kuris stengėsi kraštą vesti lenkų ir prancūzų pagedaujama freišto kryptimi... Vietos lietuviai, matydami šitokią situaciją, ėmėsi iniciatyvos. Šilutėje susidarė M. Lietuvos vyriausias gelbėjimo komitetas, kuris 1923.I.9 išleido manifestą ir pranešė, kad Klaipėdos krašte paėmė valdžią, atstatė buv. Krašto direktorių ir pasiskyrė naują Krašto direktorijos pirmininką E. Simonaitį. M. Lietuvos sukilėliai, padėdami ir remiami D. Lietuvos savanorių, užėmė visą kraštą be pasipriešinimo, išskyrus Klaipėdos miestą, kuriame komisaras Petisnė su prancūzų įgula ir krašto policija mėgino priešintis. Sukilėliai tačiau lengvai jį pasipriešinimą palaužė, ir jau 1923.I.15 užėmė miestą. Aliantai išsivadė atsuntė keletą karu laivų; Lenkija grasino karu, tačiau karinių veiksmų neįvyko.

APIE K.K. AUTONOMIJOS SIAURINIMĄ IR ISPLĖTIMĄ:

DNZ: Šiam smurtui nusilenkė Paryžiuje ambasadorių konferencija ir 1924 gegužės 8 konvencija pripažino Lietuvos suverenumą Klaipėdos krašte. Ten pripažintą autonomiją Lietuvos gubernatoriai siaurino, neslepiai vykdydami nuokietinimo politiką.

LE: Vienintelis atvejis šiame periode, kada lietuvių vokiečių konfliktas išliko tarptautinėje plotmėje, buvo žinomoji Boettcherio byla, kuri atsirado štai kaip: Klaipėdos vokiečių pirklys Otto Boettcher, 1931 sausio mėn. gubernatoriaus Antano Merkio paskirtas krašto direktorijos pirmininku, rado reikalo vykti į Berlyną ir ten tartis su Vokietijos valdžios įstaigomis krašto reikalais. Gubernatorius Merkys rado, kad Boettcheris tuo peržengė direktorijos pirmininko kompetencijos ribas, ir dėl to jį 1932.II.6 atšaukė iš pareigų. Vokietijos vyriausybė dėl to išskėlė Lietuvos vyriausybei bylą Haagos tarptautiniame teisme už K. k. konvencijos ir statuto sulaužymą.

mą. Tribunolas, sudarytas iš įvairių tautybių didžios kvalifikacijos teisėjų, kurių tarpe buvo ir teisėjas ad hoc Mykolas Roemeris, išžiūrėjęs bylą, nusprendė, kad Boettcheris tikrai peržengė savo kompetencijos ribas ir kad gubernatorių, jį dėl to atleisdamas, buvo teisus.

APIE DIDEJANČIĄ ĮTAMPĄ IR JOS PRIEŽASTIS:

DNZ: Nors Klaipėda buvo kolonizuojama gyventojais iš Lietuvos, jį buvo mažuma ir niekad jos neturėjo seimely daugiau kaip 5 atstovus iš 29. Pagal autonomijos statutą gubernatoriai skyrė 29 atstovam pirmininką direktorijos (vykdomo-

Erdmonas Simonaitis savo darbo kambaryje Vokietijoje praeitais metais.

VLIKO TARYBOS SVARSTYMAI

Birželio 23 Vliko tarybos susirinkimo darbotvarkė buvo keturios temos: 1) Vliko valdybos darbai nuo praėjusio (bal. 11) iki šio tarybos susirinkimo, 2) Vliko veiklai lėšų telkimo reorganizacijos projektas, 3) Vliko memorandumas ryšium su pasitarimais dėl Europos saugumo ir 4) lietuvių-ukrainiečių bendradarbiavimas pastangose dėl laisvės.

Pirmąją temą apžvalginį pranešimą pateikė Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas, o kitus dalykus, kalbėdamas Tautos Fondo valdybos ar Vliko tarybos politinės-teisų komisijos vardu, nušvietė Stasys Lušys. Nuo praėjusio tarybos posėdžio valdyba posėdžiavo penkis kartus. Pirmininkas triskart (4. 21-22, 5. 23, 6. 3) lankėsi Washingtone: dėl rengiamo išleisti dokumentų rinkinio ir pasimatyti su Valst. Dep-to Baltijos skyriaus vedėju Barklay Ward. Gegužės 25-26 pirmininkas lankėsi Chicagoj. Ten dalyvavo dr. P. Grigaičio laidotuvsė, turėjo pasitarimą su Alto pirmininku inž. E. Bartkum ir padarė pranešimą apie Vliko veiklą Lietuvos Fondo vadovų bei remėjų pobūvyje. Birželio 7-8 valdyba surengė politinį semi-

narą jaunimui. Jame buvo pasiskaitos ir diskutijos penkiomis temomis (referantai: J. K. Valiūnas, dr. S. Backis, dr. J. Pulzinas, J. Audėnas, A. Budreckis). Seminaru pasinaudojo 26 jauni visuomenininkai. Ryšium su birželiniais minėjimais valdyba paskelbė atitinkamą atšaukimą. Pasirengta išleisti du leidiniai. Vienas — brošiūros Lithuania nauja, perredaguota laida. Dabar jį vadins "Lithuania: How Much We Know About Her?" Jos turinys bus tiksliau pritaikytas atsakyti į pavadinime keliamąjį klausimą. Brošiūros numatoma leisti 50 tūkstančių. Kas ją naudosis (informacijai apie Lietuvą skelsti tarp lietuvių), bus prašomi parūpinti ir lėšų spausdinimo bei persiuntimo išlaidoms, — iš viso po 10 centų už brošiūrą. Ašturas leidinys tai minėtasis dokumentų rinkinys apie 1939 metų Maskvos-Berlyno sąmokslą Rytų Europai pasidalinti, apie Lietuvos aneksiją, apie jos nepripažinimą ir kt., — iš viso 162 dokumentai. Kai tik bus parašytas įvadas, rinkinys bus atiduotas spausdinti.

Vliko taryba pritarė TF v. bos vicepirmininko S. Lušio pagrindiniais bruožais išdėstytam planui, kuriuo numatoma patikslinti ligšiolinę lėšų Vliko veiklai telkimo sistemą.

Kalbėdamas kaip Vliko tarybos politinės bei teisų komisijos pirmininkas, S. Lušys pranešė tarybai, kad komisija yra paruošusi projektą memorandumo, kurį Vlikas numato išteikti atitinkamoms vyriausybėms bei institucijoms ryšium su pradėdama Vakarų valstybių ir Sovietų Sąjungos pasitarimais Europos saugumo reikalais.

Dėl bendradarbiavimo su ukrainiečiais komisija patyrusi kad tam reikalui Vlike jau seniai skiriama atitinkamo dėmesio: ukrainiečių laikraščiams siuntinėjami Eltos biuleteniai, lankomasi vienu pas kitus ir nepriklausomybės švenčių iškil-

joje (1933) ir antrąjį — nuo šio momento iki K. k. atplėšimo nuo Lietuvos (1939). Pirmasis periodas pasižymėjo tuo, kad lietuviškasis elementas atkakliai kovojo prieš vokieškąjį ir jo įtaką kraštui, kad lietuviškasis iš lėto, bet tikrai plėtėsi, stiprėjo ir augo, bet kad tačiau vokiečiai santykiu Lietuvos ir Vokietijos vyriausybų buvo jėgu ir nenuoširdūs, tai bent mandagūs ir korektiški... Antrasis periodas pasižymėjo tuo, kad Klaipėdos vokiečiai, naujai susidariusios Hitlerio vyriausybės gana atvirai palaikomi, organizuojami ir stiprinami, savo priešlietuviškoje veikloje darėsi daug veiklesni, drąsesni ir net žiulesni. Agituojami ir inspirojami iš Berlyno ir Karaliaučiaus, Klaipėdos vokiečiai įsisteigė net dvi nestacinio pobūdžio organizacijas, būtent: veterinarious dr. Neumanno vadovaujamą Sozialistische Volksgemeinschaft (Sovog) ir kunigo barono von Sasso vadovaujamą Christlich-Soziale Arbeitsgemeinschaft (Chrisozag); abi savo tarpe varžėsi dėl narių: tačiau abiejų pagrindiniai tikslai buvo vienodi: siekti K. k. atplėšimo nuo Lietuvos ir prijungimo prie Vokietijos. Į šituos kėslus prieš Lietuvos teritorijos dalies neliečiamumą Lietuvos vyriausybė atsakė didžiąja baudžiamąja byla Lietuvos kariuomenės teisme, kurioje apie 80 K. k. vokiečių su Sasu ir Neumannu priešakyje buvo apkaltinti priešvalstybine veikla, rasti nusikaltę ir nubauti.

LE: Žiūrint į politinį krašto gyvenimą, galima skirti du periodus: pirmąjį — nuo K. k. susijungimo su D. Lietuva iki Hitlerio atėjimo į valdžią Vokietijoje (1933) ir antrąjį — nuo šio momento iki K. k. atplėšimo nuo Lietuvos (1939). Pirmasis periodas pasižymėjo tuo, kad lietuviškasis elementas atkakliai kovojo prieš vokieškąjį ir jo įtaką kraštui, kad lietuviškasis iš lėto, bet tikrai plėtėsi, stiprėjo ir augo, bet kad tačiau vokiečiai santykiu Lietuvos ir Vokietijos vyriausybų buvo jėgu ir nenuoširdūs, tai bent mandagūs ir korektiški... Antrasis periodas pasižymėjo tuo, kad Klaipėdos vokiečiai, naujai susidariusios Hitlerio vyriausybės gana atvirai palaikomi, organizuojami ir stiprinami, savo priešlietuviškoje veikloje darėsi daug veiklesni, drąsesni ir net žiulesni. Agituojami ir inspirojami iš Berlyno ir Karaliaučiaus, Klaipėdos vokiečiai įsisteigė net dvi nestacinio pobūdžio organizacijas, būtent: veterinarious dr. Neumanno vadovaujamą Sozialistische Volksgemeinschaft (Sovog) ir kunigo barono von Sasso vadovaujamą Christlich-Soziale Arbeitsgemeinschaft (Chrisozag); abi savo tarpe varžėsi dėl narių: tačiau abiejų pagrindiniai tikslai buvo vienodi: siekti K. k. atplėšimo nuo Lietuvos ir prijungimo prie Vokietijos. Į šituos kėslus prieš Lietuvos teritorijos dalies neliečiamumą Lietuvos vyriausybė atsakė didžiąja baudžiamąja byla Lietuvos kariuomenės teisme, kurioje apie 80 K. k. vokiečių su Sasu ir Neumannu priešakyje buvo apkaltinti priešvalstybine veikla, rasti nusikaltę ir nubauti.

(Bus daugiau)

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P-way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Šuteikia garbingas laido tuves. Kopycijos nemokamai visose miesto dalyse. Tel. Virginia 7-4499.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Modernus koplyčia šermentis dykal. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios koplyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni koplyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYNS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 428 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. Market 2-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

N. F. WALKER, Inc. Laidotuvių direktoriai. Daug vietos automobiliams statyti. — 87-84 80th Street Woodhaven, N.Y. 11421, (212) MI 2-4343 ir 2039 Merrick Ave. Merrick, N.Y. 11566 (516) FR 8-0303.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiąjame New York'e, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipėtis į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, parvalstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybų atliekam sžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda baltai (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St. Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apraudos, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniai iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom ir namus liet. skilandzius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. Trečia nauja, moderniška krautuvė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkinės mašylos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalkai—geriausia rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užeikite ir įstikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N.Y. NE 9-6620.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30½ Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

Tel. (212) 497-8865

Alfa Jeweler
A. ŪSELIS
Garantuotas laikrodžių taisymas
Auksu, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Pukšis importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.

Charm Beauty Shoppe
REGINA ŪSELIENĖ — Tel. 497-8865
Pusmetinis susukavimas. Kirpimas. Stilizavimas.
Plaukų dažymas

267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

Tel. (212) 441-3110 / 896-7743

BESTWAY TRAVEL AGENCY
Kelionės plačiame pasauly
WILLIAM R. BEST
84-14A Jamaica Avenue
Woodhaven, N.Y. 11421

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktorius dr. Jokūbas J. Stukas. 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201-289-6878.

NEW YORK — Laisvės žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHEH 1430 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vid.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų melodijų radio valanda WJLB stotis, banga 1400 šeštadieniais nuo 3-4 p.p. Vedėjas Ralph J. Valatka, 16756 Lecture Detroit, Mich. 48227, telef. 273-2224.

HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBMI - FM 95.7 sekmadienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmadieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

LOS ANGELES, CALIF. — L. Bendruomenės radijo valandė — KTYM banga 1460 sekmadieniais 5-5:30 v. p.p.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandė sekmadieniais 9-9:30 val. ryto per WCMF-FM, 96.5 mc. Klubu valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

Klaipėdos miestas nepriklausomos Lietuvos laikais. Kairėje — birža ir pramonės rūmai, dešinėje — paštas.

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
when published weekly.
Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai
grąžinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai
reikia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Birželio skausmas ir herojika

Prabėgusio birželio įvykiuose akys krypo labiausiai į dvejojus žmones — kankinius ir kovotojus.
Kankiniai yra tie, kuriuos deportacijos išrovė iš Lietuvos žemės. Jie patyrė dvejopą skausmą — buvo išrauti iš savo žemės, buvo atskirti nuo artimųjų ir nublokšti badui, skurdui, pažeminimui ir mirčiai. Skausmą patyrė ir tie, kurie liko Lietuvoje ar atsikūrė Vakaruose, bet kurių vyrai, tėvai, broliai, artimieji buvo deportuoti. Tokių deportacijos skausmą patyrusių, pradedant nuo 1941 m. birželio 14, yra pusė tautos.

Dabar deportacijos praėjo. Tiems, kurie patys jų nepatyrė, o juo labiau, kurie išaugo jau šiame krašte, anos deportacijos gali pasilikti be angažuojančio pergyvenimo; jie gali žiūrėti į jas kaip žiūrėti į Herodo įsakytą kūdikių išžudymą, į kryžiuočių įvykdytą Prūsų genocidą, į Stalino įvykdytą Katyne lenkų karminkų sunaikinimą. Bet taip žiūrėti negali, kas save laiko dalim tautos; kas tautą laiko kolektyvinio organizmo raida laiko eigoj. Tokiam tie praeities žmonės, deportacijų skausmą patyrusieji, bus tautos kankiniai. Tokiam jie bus panašioje, garbėje, kaip Bažnyčia pagarbų laiko kankinius už tikėjimą.

Atnaujinti savo pergyvenimuose tokius ryšius su šiais kankiniais ir buvo gausiai ši birželį rengiami deportacijų minėjimai.

Deportacijos reiškia tautos naikinimą, genocidą. Su skausmu registruojame tautinio genocido reiškinius — atitrūkimą nuo tautybės, tautinių židinių išgesimą — ir savo tarpe. Vienas tokių židinių buvo pranciškonų gimnazija Kennebunkporte, palaikiusi lietuvišką gyvybę 13 metų. Kaip tik birželio

mėn. šis židinis užgeso — dėl mokinių stokos.
Putnamo Seselių bendrabutis studentėm buvo kitas lietuviškas židinis. Birželio mėn. taip pat pranešta, kad ir jis likviduojamas, nes Putnamo kolegija, kurioje mokėsi bendrabučio studentės, likviduojama — dėl pinigų stokos.

Šių židinių išgesimas yra čia vykstančio tautinio genocido ženklas. Tautinio genocido kaip tik šiais metais, kuriuos pavadiname „šeimos ir švietimo metais“. Kas dėl to kaltas, ar svetimieji ar mes patys, atsakyti temėgina kiekvienas sau. Bet šioje vietoje tenka reikšti pagarbą pranciškonam ir Putnamo seselėm, kad lietuviškas pozicijas herojiškai stengėsi per tiek metų atlaikyti.

Birželio mėnuo atskleidžia ir kitą Lietuvos likimo pusę, kurioje iškyla tautos kovotojai. Jų herojikos simbolis buvo 1941 birželio 23 sukilimas. Sukilimas parodė tautoje gyvą jaunų žmonių drąsą, pasiaukojimą, herojika, kuri vėliau pasireiškė partizanine kova, dar paskiau moraliniu pasipriešinimu svetimybėm, tautinės savigarbos išlaikymu, atsparumu prieš tikėjimo persekiojimą. Kovotojai yra ir tie, kurie kovą dėl tautos laisvės atnaujino užsieniuose, mobilizuodami viešąją opinią; kurie pačių lietuvių tarpe sukūrė partizaninio kulto sąjūdį.

Šį birželį plačiausiu mastu kovotojai pasireiškė vėl Philadelphiaje, ekumeninėje baltiečių šventėje, kur buvo atnaujintas prisiminimas apie Baltijos valstybių pavergimą, deportacijas ir dabar vykstantį ten tikėjimo persekiojimą; kur buvo sutelkti įvairių tikėjimų atstovai, dalyvaujant amerikiečiam su kardinolu John Krol prieky. Tai buvo herojinės, kovo-

Desperatiški senatorių balsai dėl Amerikos ateities

Viskas ėjosi šiaip taip, kol Amerika turėjo jėgos persvarą, bet kas bus, jei persvara teks Maskvai?

nusiginklavimo kontrolės J. V. bėm reikalinga siekti geresnių raketų ir organizuoti naujas ginklų sistemas, kad Sovietams nekiltų pagunda rizikuoti. 10. Siekiant bendradarbiavimo, būtina reikalauti apipusiskumo.

PASTORE: keturi mitai Amerikoje
Cong. Record birželio 12, sen. John O. Pastore siūlymu, įrašyta santrauka sen. Henry M. Jackson straipsnio Reader's Digest (birž. mėn.) Sen. Jacksonas yra ginkluotų jėgų, o taip

pat atominės energijos komisijos narys. Taigi informuotas. Jis rašo, kad Jungtinių Valstijų santykiuose su Sovietais amerikiečiai vadovaujasi mitais.

Mitai Nr. 1. Sovietai esą pasiryžę gyventi taikoje su kaimynais ir tapti geru pasaulio bendruomenės nariu. — Šį mitą senatorius griauja, nurodydamas Čekoslovakijos, Jugoslavijos pavyzdžius, nurodydamas, kad Sovietai dirba tarpkontinentines raketas ir šių metų galė jų turės daugiau ir galinges-

nių nei JV. Jie dirba taip pat Polaris tipo povandeninius laivus, kurių kiekvienas turi po 16 raketų. Tokių laivų per metus pastato po septynis. Kai Kremlius bus įsitikinęs savo persvara, jis nepabijos rizikuoti ypačiai vidurio Europoje, kur jis turi dabar jau kariuomenės persvarą. Čruščiovas — sako senatorius — išimtas iš valdžios ne dėl to, kad jis Kuboje mėgino įtvirtinti Sovietų galybę, greičiau dėl to, kad jam tai nepasisekė.

Priminę Čekoslovakiją, Jacksonas sako: negalima abejoti, kad Sovietai pavartos savo jėgą ir kituose frontuose, kai jie matys, jog rizika apsimoka.

Mitai Nr. 2. Sovietų viešpačiai daro liberalesni, nuolat toldami nuo stalinizmo. — Senatorius mano, kad daugėja ženkliai priešingi: namie režimas griežtėja. Priminė Kremliaus kaltinimus rašytojams, intelektualams, žydams. Esą žinia, kad įkalintų intelektualų dabar yra daugiau nei Stalino laikais. O ir paties Stalino garbė atgaivinama, ypačiai kariuomenėje.

Mitai Nr. 3. Jungtinės Valstybės pirmosios gamina naujus ginklus ir dėl to atsakingos už ginklavimąsi. — Šį mitą senatorius griauja, primindamas faktus: Sovietai pirmieji ėmė gaminti ICBM; Sovietai išmėgino 60 megatonų bombą — tokio galingumo bombos niekas pasauly neturi; Sovietai vienintelė valstybė, išmėginusi antibalistines raketas. Dabartinė kova prieš Nixono ABM programą teisinama argumentu, kad tai „didins ginklavimosi lenktynes“. „Aš niekad negirdėjau — sako Jacksonas —, kad šitie kritikai būtų sakę, jog panašiom raketom Sovietai „didina ginklavimosi lenktynes“. Tas dvejopas standartas yra nukreiptas prieš Amerikos saugumą.

Mitai Nr. 4. Visas pasisekimas priklauso nuo derybų su Sovietais — reikia tik su jais drauge susėsti ir kalbėtis. — Tai neišmanančių apie Sovietus galvojimas. Jie nenori matyti — sako senatorius —, kad derybos Maskvai yra priemonė konfliktui tęsti ir gilinti. Derybos yra taktinis manevras laikai laimėti ir pasirengti iki jėgų balanso. Derėtis reikia, bet tuo pat metu mes turime palaikyti jėgas, kurios atgrasytų Sovietus nuo naujos ekspansijos.

TALCOTT: apie amerikiečių naivumą:
Congr. Record birželio 13 davė kongresm. Burth. Talcott įtrauktą pareiškimą kunigo Jan Kucera, atvykusio iš Čekoslovakijos ir kalbėjusio Monterey rotary Klube. Kucera pasikartodamas kalbėjo apie amerikiečių naivumą, kai jie dėsto iliuzijas

Laisvės statula — Amerikos laisvės simbolis

jančios tautos veiksmas, suorganizuotas jaunosios kartos kovotojų.
Kankiniai ir kovotojai, praeities ir dabarties kovotojai sudaro vieną ir tą pačią gyvą tautą, einančią vingiuotų kentėjimų ir kovos keliu.

ma. Bet tas „trio“ nepaliovė skambėjęs visų lietuvių ausyse per visą vokiečių galybės periodą. J. Basanavičius, J. Kymantas ir E. Vileišienė buvo pirmieji susirūpinusių lietuvių delegatai, kurie tą pačią dieną davė pirmą geografijos ir istorijos pamoką savo mokslais pasididžiuojantiems valdovams. Tačiau lyg prakeikimas pakibo ant Vilniaus tas kaizerio atstovo palaiminimas.

Lenkuojanti miesto valdyba pasijuto šilto užvejy ir tuojau pasėkė Pfeilio pėdomis: rugsėjo 20 dieną ji jau pati ėmė leisti skelbimus tik vokiečių, lenkų ir rusų kalbomis ir taip pat perdirdinėjo gatvių vardus. „Obyvatelių Komitetas“ irgi pasijuto suverenu ir kitoms „mažumoms“ tesiūlė prie jų prisidėti jų pačių nustatyta proporcija. Lietuvių tarpe vis dar nebuvo vienybės. Socialdemokratų (tuomet visuomeniečių), tautininkai ir krikščionys demokratų pasipriešino tokiems užpatoriškiems Lenkų Komiteto palinkimams. Demokratai svyravo, baimindamiesi kelti klausimą dėl naujos vokiečių sąlygos susikurtos organizacijos, jeigu rusai sugrįžtų. Vėliau du iš jų (Jonas Vileišis ir Jurgis Šaulys) prisidėjo prie „Obyvatelių“, sukeldami kitų lietuvių pasipiktinimo: šitokio atmosferoje susijungti lietuviams į vieną būrį buvo daugiau negu reikalin-

ga. Buvo padaryta „herojiškų“ pastangų genoms sąskaitoms išlyginti, ir bendras Lietuvių Komitetas susidarė iš visų srovių rugsėjo 23 dieną. Tą datą turėtų įsidėmėti visi, kurie tirs delegatai, kurie tą pačią dieną davė pirmą geografijos ir istorijos pamoką savo mokslais pasididžiuojantiems valdovams.

Pirmąsias dienas visas miestas žiopsote žiopsėjo, smalsiai sekdamas kiekvieną naujos rados jūdį. Vokietija buvo tokią nepažįstama dama, kurią daugelis admiravo nematę arba kuria interesavosi baimės pilni. Ir šit dabar jos vaikai kaip amaras pasklido po gatves, po kavines, po krautuves. Iš pradžių negalima buvo patiekti jokio skirtumo tarp prastų kareivių ir karininkų — visi lygiai skaitė laikraščius, lygiai prie to paties stalo gėrė alų ir kavą, kaip lygus su lygiu šnekučiais ir juokavo. Bet lygi buvo ir puikybė — į užimto krašto žmones visi žiūrėjo išdidžiai, iš aukšto. Jau antrą dieną buvo įsakytą užleisti kariuomenel butai, iš pradžių tik tušti, paskiau ir geresnieji. Leitenantai taip pat užėmė geriausius viešbučius kaip Bristolį, Georges ir Eurolos ir ten gėrė ir valgė miesto galvon, nemanydami už tai mokėti. Ėmė taip pat iš krautuvių kas jiems patikdavo ir kaip namie šeimininkavo svetimuose

butuose. Žvėryno nuovadoje milicija rugsėjo 19 dieną surašė net 17 tokio šeimininkavimo protokolų. O kai krautuvis dėl tos priežasties ėmė vėl užsidarinti, komendantas sakyte įsakė laikyti visas atviras, grasindamas atplėšti ir ištuštinti tas, kurios buvo uždarytos. Be to, buvo pareikalauta per Miesto Valdybą, kad visi savininkai praneštų, kiek jie turi savo sandėliuose produktų, ir kad kasdien būtų pristatoma 5000 pūdų miltų. Kepyklos turėjo pasidalyti tą duoklę kariuomenei; užtat miestiečiams greitai neprieteko duonos net už žymiai paakeistą kainą.

Lietuvių Komitetas susirūpino savo prieglaudų ir sandėlių likimu. Tam tikra delegacija (pp. Smetona, Kymantas, Basanavičius ir E. Vileišienė) gavo iš komandanto pažadą, kad karvės, arkliai ir sandėliai nebūsi liečiami. Ta pačia proga buvo pažadėta, kad skelbimai bus daromi taip pat lietuvių kalba.

Rugsėjo 22 dieną Vilnius pastebėjo ir naujos baudžiamos ženklių: bent du šimtai rekvizuotų valstiečių vežimų melankoliškai prasilinko per miestą. Kaip ir visiems vilniečiams, jiems, matyti, buvo žadėta už rekvizicijas užmokėti po garo. Antakalnio gyventojai gavo ir padirbėti: rusams susprogdinus tiltą, žmonės išsinešiojo palai-

kus ir užtatai turėjo per pusę valandos jį naujai atstatyti. Vargšai išsiderėjo dviejų valandų terminą ir energingai ištesėjo, nenorėdami, kad jų namai būtų pelenais paversti, kaip pagrasino komendantas. Buvo visi taip pat priversti skiepinėti nuo koleros ir raupų.

Gavę tiek aukštos organizacijos pamokų, naują kalendorių, vidurinės Europos valandą ir pagaliau paties feldmaršalo Hindenburgo pasirašytą skelbimą (šį kartą jau vokiečių, lenkų ir lietuvių kalbomis), kokiomis bausmėmis bus baudžiami šnipai, ginklų laikytojai ir rusų dezertyrų globėjai, — vilniečiai pajuto visai kultūringą reikalą turėti spaudą. Berods, pirmą okupacijos dieną pasirodė „Aušra“, „Lietuvos Žinios“ ir „Viltis“, lyg norėdamos tuo savo išėjimo faktu susidaryti sau metrikus. Bet akylys kultūrtūrgeriai tuojau suprato tą suktybę ir paprašė pirma palaukti cenzoriaus. Jis, žinoma, neskubėjo, nes tuo tarpu visiems reikėjo duoti laiko gerai išsiskaityti į daug svarbesnę visokių įsakymų literatūrą. Ant- ra, visi buvo pakankamai užimti išskabų ir gatvių parašų vertimais į vokiečių kalbą, nes tat buvo kuogriežiausiai įsakytą, matyti, taip pat aukštesnės kultūros naudai.

Nekantresnieji žinių mėgėjai bėgo stumdytis apie vieną len-

tą, kur buvo lipinami ranka rašyti karo pranešimai. Naujas polliceisteris nenuoramas redaktorius ramino, kad greit išiesis vokiškas laikraštis ir kas norės galėsiąs valdžios biuletenius išsiversti į savo kalbą. O lietuvių šviesti atvyksias Prūsų Seimo atstovas Steputas, persikeldamas su savo laikraščiu iš Tilžės. Taip apraminti, vilniečiai dar ilgai teskaitė tvorų skelbimus, ir nors jie tik visokių duoklių ir bausmių lyg kraute krovė, skaitytojai jau tiesi nepatenkinti, jei kurią dieną naujo neaptikdavo.

Pirmą laikraščio pavidalo lapelį paleido kažin koks Šuras tiktai spalio mėn. 13 dieną, matyti, tikėdamas, kad tas skaičius jam atneš laimės. Tai, berods, buvo savotiškas laikraštis, nes išėjo visomis vietos kalbomis ir tedavė išimtinai oficialines vokiečių agentūros telegramas.

Visos tos priemonės greitai atšaldė žmones. Nepraėjo ir dešimties dienų, kaip visų ūpas ėmė krypti prieš naujuosius ponus. Juoba kad iš sodžiaus pro visas sargybas prasidėjo vikruoliai atnešė kuojuočiausių žinių apie plėšimus, rekvizicijas be pinigų ir be kvitų. Visi ėmė jausti greitą badą, nes visi arkliai, gyvuliai ir javai buvo atimami ir vištos išgautytos.

(Bus daugiau)

P. KLIMAS

VOKIEČIŲ OKUPACIJA LIETUVOJE 1915 m.

(4) Antroji okupacijos diena kiek kitoniškiau išaušo. Sunkioji artilerija ėmė pikčiau dundinti nuvargusių sostinės grindinių. Vienoj vietoj iškritusi bomba, užmušusi vieną moterišką su vaiku ir sužeidusi šešis kareivius su kitatiek praeviu, buvo lyg koks išpėjamas ženklas. Tą dieną pasirodė sienose ir garsusis grafo Pfeilio „manifestas“. Tas vokiečių armijos atstovo žodis buvo tikras sedevras. Ir ne iš tu, kurs tuojau būtų suprustas! Dar šiandien bet kas susipainiotų prieš providencialinę jo prasmę. Grafas Pfeilis giliai apmąstė ir savo manifesto formą: jis kreipėsi į Vilniaus miesto gyventojus trijų okupantų kalbomis: vokiečių, lenkų ir rusų. Vieni „žiaurūs ir niekingi savo darbais“ turėjo išsinešinti, kiti dabar atėjo, o tretį jau tuomet buvo numatyti iš solidarumo... Vargšė Lietuvos sostinė — ji buvo vokiečių paskelbta lenkišku miestu ir perlu garsioj Lenkų vieš-

patijoje. O „ši viešpatija yra drauginga vokiečių tautai“ — tvirtai įsitikinęs jau tada skelbė grafas ir sudėjo savo manifesto pabaigoj maldą Aukščiausiam: „Dieve, palaimink lenkus!“ Rodosi, tetrūko tik pridėti „kaip Tu mus palaiminai čia atvykusius...“
Lengva numanyti, kokio išpūdžio padarė lietuviams šita negirdėta vokiečių evangelija, kuri net sąžiningesniems lenkams pasirodė monstruališka. Užtat famsioji lenkų fanatikų skvalintina minia išgirdo tą galingojo grafo palaiminimą kaip dangaus balsą. Vokiečiai taip pakėlė visai lenkomanijai nosį, kad ir šiandien jie gali būti ne be pamato palaikyti Vilniaus problemas kaltininkais. Juoba kad per visą okupaciją jie ėjo tuo pačiu Pfeilio nubrėžtu keliu, nors ir ne taip atvirai ir atžūliai.

Tiesą, tą pačią dieną 4 valandą milicija gavo įsakymą nu-draskyti nuo sienų tą „trijų okupantų“ sutartinės pareiški-

Lietuvių literatūra svetur 1945 - 1967

Kelios stambios knygos buvo kultūrininkų įnašas į laisvės kovos metų laimėjimus. Tarp jų yra "Lietuvių literatūra svetur", kurioje apžvelgiama daugiau kaip poros dešimtų metų lietuvių literatūrinė kūryba Vakaruose, arba, kaip J. Girmius toje knygoje vadina, egzode. Tai kūryba tokio pat ilgio laikotarpio, kaip ir nepriklausomos Lietuvos gyvenimas. Uždavins didelis. Ypačiai mūsų sąlygose, kai turime labai nedaug žmonių, tiesiogiai dirbančių literatūros tyrimo srityje; kai rašyti reikėjo laiku, nuvagiama nuo poilsio ar profesijos darbo. O literatūros apžvalgai laiko reikėjo daug. Vienas iš apžvalgos autorių (St. Santvaras) užsimeina knygoje gyvenęs tris mėnesius dramos sritimi. Kitiems, kurių apžvelgiamas kūrybinis lobs platesnis, tikriausiai reikėjo dar daugiau. Iš viso tai kelerių metų darbas. Už tą visuomeninę auką priklauso pagarba ir padėka visiem autoriam. Didžiausias nuopelnas tenka priskirti redaktoriui Kazimui Bradūnui, kuris čia vėl pasirodė kaip didžiausias šio meto rašytojų tarpe kolektyvinių leidinių organizatorius. Pagarba priklauso taip pat ir Laisvę Fondui, kuris finansavo knygos išleidimą.

Knygos autoriai yra iš trijų generacijų, ir kuo jie skiriasi

rių Kazį Bradūną, bendras išvadas "Visumos žvilgsniu..." padariusį Juozą Girmių ir knygą užsklendusį literatūrinę bibliografiją Česlovą Grincevičių. Kolektyviniam darbui dažnai gresia nevieningumas (metodo, vertinimo, stiliaus), jeigu redaktorius iš anksto nenužymėjo visiem bendrų gairių ar gautų raštų pats nepereidagavo. Juo labiau tokio nevieningumo galima laukti, kai rašo skirtingų kartų autoriai. — Viena visiem bendra gairė yra aiški — visi rašo apie knygą, ne apie autorių ir skaitytoją. Visi mėgina savo rašiniui gale žymėti bendras išvadas apie savo žanrą. Tačiau nebuvo, atrodo, sutarta, ar rašiniuose turi persverti apžvalgą ar kritiką, informaciją ar vertinimą. Šiuo atžvilgiu autoriai skiriasi. Vaičiulaičio ir Santvaro rašiniuose persveria informacinis momentas. Vienas ir kitas kelia aikštėn poezijos bei dramos kūrybinės žiežirbas. Priešingo metodo laikosi Keblys — jis yra aštriausias čia kritikas, kūrybinių dėmių kėlėjas. Silbajoris vidury tarp jų, o taip pat Kulbokas, kuris epitetiniais žodžiais savo vertinimą įglaudžia į informaciją (tas ir tas kritikas pastebėjo "teisingai", "pagristai", "rimtai", "svariai"...).
Jei būtų atsižvelgta į skaitytojus, kurių žymi dalis nebus pačios knygos skaitė, ir nori apie tą knygą gauti informacijos iš šios apžvalgos, tai informacinio metodo persvara būtų tikslingesnė. Maža ką pasako skaitytojui kritika dalyko, kurio jis nėra pažinęs.

itakoje ėmusius kurti, 4. pagaliau į literatūrą ateinančius ir jau pradedančius talentingai reikštis.
3. Vertinamosios išvados — vyresnės kartos optimistiškesnės, jaunesnės pesimistiškesnės. A. Vaičiulaitis apie lyrinę kalbą: "Apžvelgtieji metai sudaro visą epochą, lietuvių poezijai davusių reikšmingų kūrinių... šandien nedaug kas gali pasigirti tokiu būriu gerų poetų" (81 p.). S. Santvaras apie dramą (kuri labiau nei kiti žanrai negausi) išvadą duoda taip pat teigiamą: "Šio laikotarpio derlius labiau negu patenkintinas... lietuvių tremties dramaturgija, sukurta 1945-1967 m.

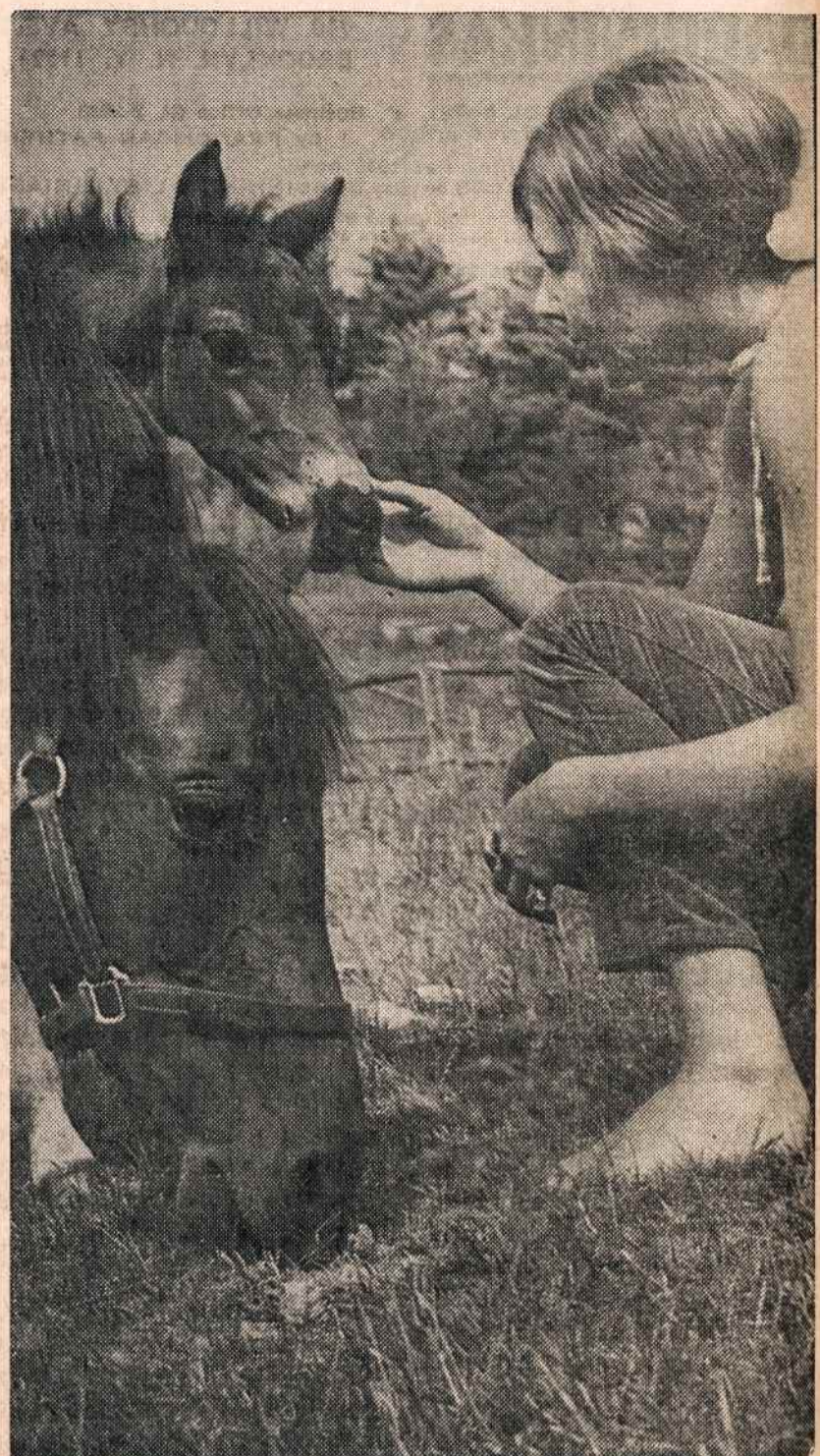
Kazys Bradūnas, Lietuvių literatūros svetur redaktorius.

niuose pasitaiko ir tokių atsiliepimų: "gimnazistiško lygio debiutas", "romanas daros panašus į intymų 'slaptą' gimnazistės dienoraštį, kurį ji paliko nerakintame stalčiuje, kad dra gės pasiskaitytų"; arba vėl: rašytojo veikalai vertinami kaip "cukriniai avinėliai". Toki išsireiškimai stilių daro spalvingesni, bet jie rašini iš mokslinės srities nukelia į publicistiką.
4. Juozas Girmius "Visumos žvilgsnis..." turi knygoje ypatingą vaidmenį. Jei visų kitų rašinius galėtum vadinti horizontaliniu piūviu — literatūrą padalinant žanrais, tai J. Girmiaus "Visumos žvilgsnis..." eina paralelinėm vertikalem: paralelėm tarp atskirų egzodo autorių, paralelėm tarp egzodo literatūros ir tos, kuri yra sukurta okupuotoje Lietuvoje. Vertingiausia rašinio dalis kaip tik ir yra paralelė su dabartinės Lietuvos literatūriniais laimėjimais ir iškeltas klausimas, ar tokia literatūra, kokia yra sukurta egzode, būtų buvusi galima pavergtoje Lietuvoje. Atsakymas aiškus — ne. Po tokio atsakymo logiška išvada: tautos literatūrinė kūryba tebeina dviem šakom — Lietuvoje ir už Lietuvos; abidvi šakos kada nors susijungs, egzode sukurta literatūra grąžinant į bendrą tautos kūrybinį lobyną.
J. Girmiaus rašinys atlieka dar ir kitą funkciją — papil-

do kitų praleistas pavardes, švelniai koreguoja anksčiau rašiusių kategoriškus teigimus. Šią funkciją vykdant, deja, sunku išsiversti be pasikartojimo to, ką kiti buvo rašę (pvz. apie ginčą dėl Ramono "Kryžių" kalba net trys šios knygos autoriai).

5. Bendras įspūdis tebus baigtas pasigrožėjimu gera stilinga kalba, nors kiekvienas autorius vėl savotiškas. Meistriškai subtilus, taikus yra Vaičiulaičio žodis. Nuosirdus, atlaidus, kiek ištęstas yra Santvaro. Preciziškas, konkretus, kiek su ironija yra Silbajoris (bet su nevienu rūpestingumu rašęs apie novelės autorius; pvz. rūpestingai apie Vaičiulaitį, Skėmą, nerūpestingai apie Ramoną). Tiesmukas, smogiantis, dažnai miglotos prasmės yra Keblio žodis. (Atsiliepdamas neigiamai apie Gliaudos "gramozdiškai daiktavardinį stilių", paskatina skaitytoją atkreipti dėmesį į jo paties mėgstamas daiktavardines formas: "žmogaus atskleidimui", "aplinkos vaizdavimui", "žmogaus išryškinimui"). Tai buvo anksčiau taisoma į stilingesnę veiksmažodinę formą: "žmogui išryškinti", "aplinkai vaizduoti". Kalbama "gramozdiška" daiktavardinė forma gausiai vartojama okupuotoj Lietuvoje; dabar ima ji gausėti ir čia.

(LIETUVIŲ LITERATŪRA SVETUR. 1945-1967. Redagavo Kazys Bradūnas. Išleido Laisvę fondas lietuviškai kultūrai ugdyti. Dailininkas Vytautas O. Virkau. Chicago, Ill. 698 pusl., kaina 10 dol.).

Trys draugai

Nuotr. V. Maželio

Apie "Daną"

A. G. GIEDRAITIS

(Tąsa iš pereito numerio)

Dramos autorius tikisi, kad tie nesusitapimai per daug neapsunkins Danos skaitytojų ir žiūrovų.
Libretą autorius rašo, žinoma, eilėmis, be kaikiurių išimčių, laikosi ritmo ir rimo, dėl to librete nereta dirbtinumo. Štai pirmosios pirmojo veiksmo eilutės, kompozitoriaus Stanaičio žodžiai (libr. 16 psl.):

Laikas bėga! Laikas bėga!
Solistė bando mano jėgą!
Kantatos premjera rytoj,
O mes, lyg pelkėj prakeiktoji!...

Pirmoji eilutė pradėta chorėju, kitos trys jambu. Tokio mišraus eiliavimo pasitaiko ir toliau libreto tekste. Toks eiliavimas bent kiek apsunkina skaitytoją, bene tik ir dainuotoją, kol be gaidos mokosi teksto. Būtų patogiau, pav., kad nors pirmosios eilutės pabaiga ritmingai subėgtų su antrosios eilutės pradžia.

To ketureilio trečiosios eilutės žodžiui "rytoj" reikėjo panašaus sąskambio ketvirtoje eilutėje, tai pridurtas žodis "prakeiktoji". Ir ta pelkė, ir ta prakeiktoji čia nekaip atrodo, nepritinka, o toje "prakeiktoji" ir žodžio kirtis ne savo vietoje.

Dėl rimo štai (41 p.) paimitas net svetimas žodis 'gavėja':
I koki toli dar nuneš tie vėčajai?
Be poilsio mana dvasia gavėja!
(Iš tikro — gavi.)
Žodžiui skambėjimą duoda kompozitorius, poetas tik pateikia šiaipjau patogų žodį, patogią eilutę, kad nereiktų dėl rimo varžytis. O tokių susivaržymų dėl rimo operos librete apstu.

Nelabai skoninga ir ta 'velniava', to paties Stanaičio tariama (18 p.):
Tai velniava! Tai velniava!
Aš jai rašiau kantatą,
O ji lyg svetima, lyg nesava,
Ir mano jausmo nesuprato!
Tokia velniava ir prakeiktosios čia lyg ir nesiderina su

poetiniu grakštumu, kokį pažįstam iš kitų St. Santvaro poetinių kūrinių. O rimas bene labiausiai reikalingas ir pritinga ten, kur reikia kalbos žaismingumo, linksmam nuotaikai pavaizduoti, gi "Danos" opera rimto, net sunkaus turinio, ir linksmo pobūdžio tarpučių menkai joje tėra.

Per daug jau paprastai ir meilė čia pareiškiama. Antai Pakalnis, buvęs karininkas, ne koks penkiolikinis vaikiškas, "uognigai" prisipažįsta Daumantienei (23 p.):

Dana, mano brangi,
Myliu tave! Myliu tave!
Tu žinai, tu regi —
Myliu tave! Myliu tave!
Laukiu laimės valandų —
Suprask mane! Mylėk mane!
Be tavęs ramybės nerandu,
Klajaju, lyg sapne.

Panašiai po ilgų pasikalbėjimų tikina Daumantiene ir kompozitorius Stanaičis (40 p.):

Girių zylė gužta pina,
Kogi mus klaidina nežinia?
Tavo grožis širdį man svaičina,

Tik tu mylėk, mylėk mane!
Nepritiko, manding, primesti
Daumantienei šiuos jau minėtus žodžius (55 p.):

Dieve, mano Dieve,
Kad tu globotum, aš mel-džiausi daugel kartų!
Kodėl, kaip silpną medį, tu palaužei mano valią...

Argi Dievas laužo žmonių valią? Daumantiene, rodos, galėjo nusiskųsti, kad Dievas mel-džiamas jos nepastiprino.

Nelygumų ir kliūvančių eilučių yra ir daugiau "Danos" lib-rete.

"Danos" librete apstu ir pasigėrėtinų posmų.

Štai prologą kalba Nepažįstamasis, paskutiniame veiksmė—Daumantas. Jau pirmieji žodžiai patraukia:

Gyvenimo platybėm skuba
daugel nepažįstamų veidų,
Ir neaprepiama kančia po žemės stogul

Senatorių balsai

(atkelta iš 3 psl.)

draugiškai sugyventi su Sovietais. Rusija niekad neatsisakė savo tikslo — pasaulio revoliucijos ir pasaulio dominavimo. Sovietai neatsisakys apveikti didžiausio savo konkurento pasauliui dominuoti, Jungtinių Valstybių. Klaida yra tikėti, kad pasitraukimas nuo Stalino reiškia liberalizaciją. Stalinas buvo "pasaulio didžiausias nusikaltėlis", o Brežnevas yra "piktėsnis" ir "daug gudresnis" už Staliną...

Suos Kongreso narių paskelbtus balsus pavadinome desperatiškais, nes jie nebus lemiamoji jėga, kai yra Amerikoje kitos jėgos, kurios dirba Sovietų naudai. Apie jas prabilo sen. Dirksenas ir buvęs laivyno viršininkas Pacifike admirolas Grant Sharp.

Chicago K. Donelaičio aukštesniosios lietuviškos mokyklos III-ji abiturientų laida. I eilėje iš k. į d. sėdi: K. Bukaveckaitė, R. Lakaitė, N. Baronaitytė, klasės auklėtoja ir Lietuvos istorijos mokytoja B. Stravinskienė, D. Overlingaitė, L. Plepytė, A. Simanavičiūtė; II eilėje stovi: K. Papartytė, K. Tamulionytė, J. Ivanauskas, S. Griganavičius, V. Butikas, R. Butikaitė, A. Maciejuskaite; III eilėje stovi: V. Grybaskas, G. Čepėnas, M. Trakis, J. Dikinis, J. Grigola, M. Bernotavičius, R. Vidžiūnas, S. Kazlauskas, V. Juodgudis.

Nuotr. V. Norelkos

Ir kiek toliau:
Sirdim aplieta sielvarto, ap-lieta degančių skausmu,
Aš primenu jum šventą lais-vės žodį!

Iš narvo, tartum paukštė, veržiasi žmogaus dvasia—
Nelaisvė žudo kūną, žudo sielą!
Arba štai pirmajame veiks-me choras dainuoja pirmu pos-mu (16 psl.):
Pavasario žaliom dienom ap-sirengė giria,
Virpėjo saulėj vyturiai! —
Varpai palaima gaudė sentė-vių dvare,
Žėrėjo lelijų balti žiburiai...
Ir vėl choras pradeda antra-įį veiksmą tokia švelniai jautria daina 27p.):
Už jūrių, už kalnų,
Už marių mėlynų
Saulėlė leidžiasi raudona...

Pati vienui viena,
Myliu pievų aguona,
Ten verkia, rauda našlaitėlė.

Kodėl tu palikai,
Kodėl nesugrįžai,
Broleli mano kareivėli?...
O štai mano širdi ir nenupilkusi Daugirdaitės meilės svajonė iš trečiojo veiksmo (44 p.):
Tartum muzika, virpėjo kal-nai,
O tavo žodžiai — pasaka ma-no širdy! —
Pradink, o sielvarte, lai-skamba daina!
Aš noriu svaigt gyvenimo dienų aistra!

Tai tiek nedaug, o būtų man per amžių to gana —
Ir vėl prologe kalbėjusiojo Nežinomojo, o paskutiniame veiksmė — Daumanto žodžiai, nukreipti į pabėgėlių stovyklos jau gal kiek atšipusius ir nupilkusius vyrus ir moteris (53-54 p.):
Tenai, iš kur aš ateinu,
Visi mes buvom broliai!

Kai jūs su pašaipu sutinkate mane —
Regiu aš jauno brolio kraują,
Regiu tą kraują girus purvinam klane,
Regiu, kai upės vandens nuo kranto jį skalauja...

Tai ir mums tie partizano Daumanto žodžiai. Jie primena ligi kraujo ir mirties kovojusius vyrus už tėvynės laisvę, už seserų, motinų ir žmonių garbę, už tėvų ramybę ir vaikų ateitį. Tų kovų atgarsiai ir dabar tebėra tenai gyvi mūsų tautiečių širdyse. Kiek mes savo darbais ir prasingais žodžiais juos paguodžiam ir pastiprinam?...

Šitas St. Santvaro operos libretas, dar rūpestingai peržiūrėtas ir naujai išleistas, kiekvienam priūktų pasiskaityti. Jisai primintų ne tik aną pilkajį mūsų gyvenimą stovyklų barakuose, bet — ir kas juose prarasta. O paskatintų ir palyginti, kur daugiau puoselėta šviesių vilčių tėvynės ateičiai — anuose barakuose ar prabangos sąlyse.

Duetas iš "Danos" operos II veiksmo. Solistai — St. Baras ir D. Stankaitė

Jaunimo maldos diena

Birželio 8 Clevelande surengtoji Jaunimo Maldos Diena susilaukė didelio vietos lietuvių dėmesio. Naujosios parapijos bažnyčia vos sutalpino gausiai susirinkusią organizuotą jaunimą ir visuomenę.

Po mišių parapijos salėje su dėmesiu buvo išklausti dr. V. Vyganto ir Rimo Laniausko pranešimai.

Jaunimo Maldos Diena nebuvo tik lokalinis įvykis. Tai buvo energingo Jaunimo Zygio už Tikėjimo Laisvę k-teto viena iš viešesnio prisistatymo pasklaidų.

Specialiai tai dienai pakviestas garbingas svečias vyskupas Vincentas Brizgys savo pamokslu, tarp ko kita, kalbėjo:

„Šiandien čia švenčiame lietuviško jaunimo naujos minties ir naujos iniciatyvos pirmą viešą pasireiškimą. Maždaug prieš trejus metus buvo iškelta mintis, kurią toliau besvarstant štai einama prie naujos gražios iniciatyvos. Jos vykdyme padarytas reikšmingas žingsnis. Apšvię lietuviškos jaunimo organizacijos labai gražiu tikslu ir gražiu šūkiu: kovoti už Lietuvos ir kitų pavergtų kraštų jaunimą. Šis faktas mum visiems malonus, nes tai įrodo, kad jaunoji mūsų karta moka susitarti ir eiti kartu, kai reikia mūsų tautos ir Lietuvos labui“.

„Ši šventė visiem dar kartą teparodo, kad jaunų žmonių naujų idėjų nereikia bijoti. Jei jų nebūtų, gyvenime neįvyktų nieko naujo. O jei kam atrodytų, kad šiandien nieko naujo ir nereikia, reiktų pagalvoti, koks būtų mūsų gyvenimas, jei prieš mus gyvenusieji būtų taip maži. Turbūt visi būtume labai necivilizuoti laukiniai.“

„Dievas teduoda jum didelės meilės Jam ir tiem, už kuriuos jus ryžtatės kovoti. Teduoda šviesios išminties, gražiausios sėkmės. Telaimina jus, skelbiant ir ginant žmogaus laisvę ir kilnumą.“

Dr. Vyt. Vygantas savo pranešime, pagal kadaise pasakytus kun. St. Ylos žodžius, išskėlė reikalą ne vien tik vietoj liekančioje karuselėje suktais, bet

pasidairyti ir plačiau, nesibijant veržtis į platesnius gyvenamojo krašto plotus, lietuviškųjų problemų populiarinimo dar neužimtus.

Komiteto pirm. R. Laniauskas trumpais žodžiais nušvietė naujojo jaunimo sąjūdžio tikslus ir pagrindinius užsimojimus, pristatydamas komiteto narius, lietuvių jaunimo organizacijų atstovus.

Po iškilnių vysk. Vincentas

Brizgys dalyvavo Amandos ir Algirdo Muliolių namuose suroštamame priėmime, kurio metu su Jaunimo Zygio Už Tikėjimo Laisvę komiteto nariais pasidalino mintimis konkrečiais darbų ir artimiausių uždavinių reikalais.

Siekiami, kad panašios Jaunimo Maldos Dienos virstų kasmetine tradicija visose didesnėse lietuvių kolonijose.

J.T.L.

TĖV. TADO DEGUČIO PRIMICIJOS CHICAGOJE

Šį pavasarį lietuvių pranciškonų eilės praturtėjo nauju kunigu. Birželio 7 Washingtono buvo išventintas Tadas-Jonas Degutis, O.F.M., o birželio 15

Chicagoje jis laikė pirmąsias iškilmingas mišias.

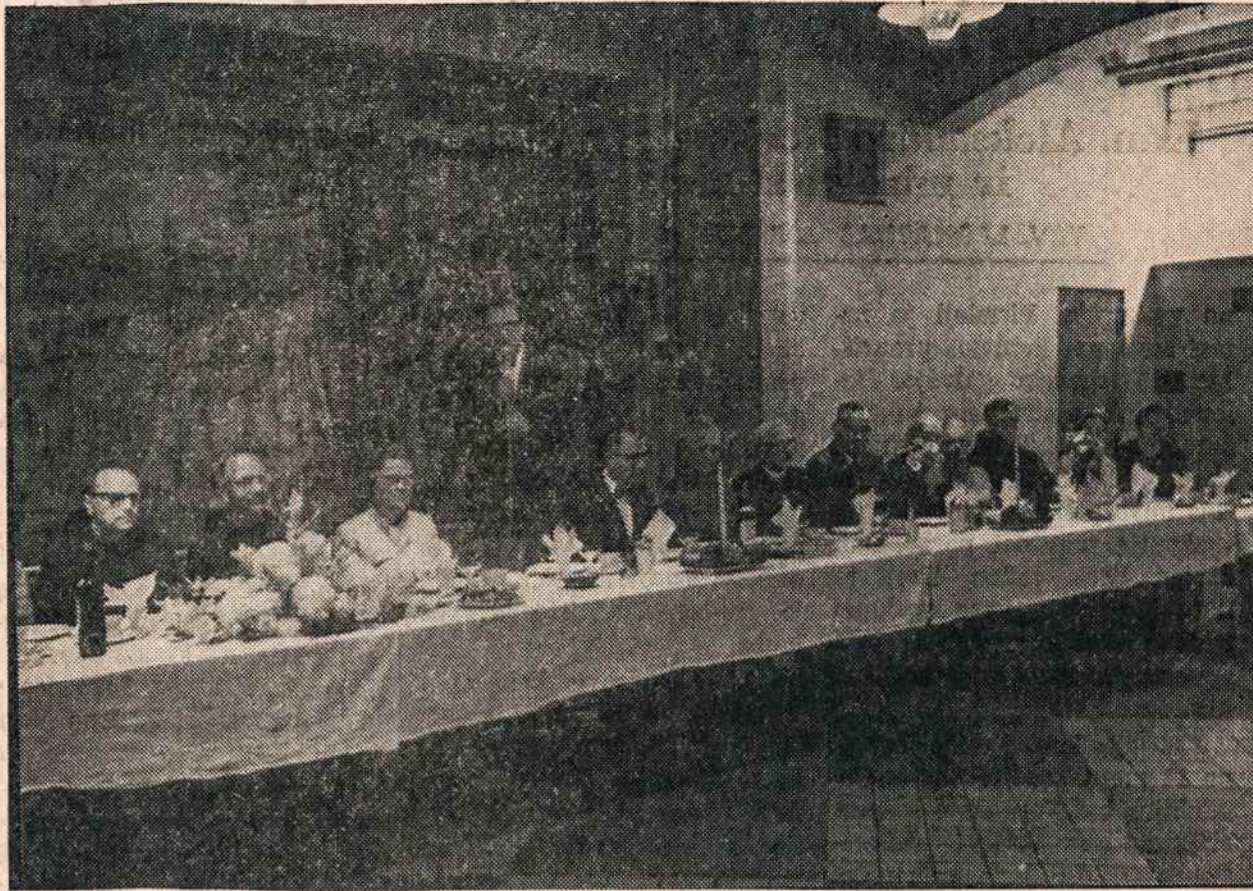
Mišios įvyko šv. Kryžiaus parapijos bažnyčioje, kuri yra viena iš gražiausių lietuviškų šventovių šiame krašte. Į Tėv. Tado iškilme susirinko apie 400 žmonių. Kai kurie jo bičiuliai buvo atvykę iš tolimų vietų.

Iškilmės prasidėjo procesija iš klebonijos į bažnyčią. Primiciantas su būriu kunigų įžengė į šventovę, labai iškilmingai giedant Dainavos ansambliu, vadovaujamas muz. P. Armono, tai dienai buvo paruošęs ypatingą giesmių programą. Jos išpūdingai skambėjo ir per mišias.

Mišios buvo bendrinės, laikomos primicianto ir 4 kunigų: T. Jono Kubiliaus, S. J., bei 3 pranciškonų. Pamokslą pasakė prov. Tėv. Leonardas Andriejus, išskeldamas kunigiško pašaukimo dalį pasaulyje ir išreikšdamas džiaugsmą, kad pranciškonai susilaukė naujo darbininko. Po mišių Tėv. Tadas suteikė kiekvienam asmeniui kunigišką palaiminimą paskirai.

Parapijos salėje po pamaldų įvyko vaišės, į kurias susirinko visi bažnyčioje dalyvavę žmonės. Čia primiciantui išreikšta dovanų, pasiūlymų apie lietuviško gyvenimo problemas. Baigiantis vaišėms, Dainavos ansambliu atliko trumpą koncertinę programą. Pabaigoje primiciantas visiem giliai padėkojo. Programai vadovavo dr. V. Majauskas iš Detroito.

Naujasis kunigas išvažiavo į Kennebunkporto vienuolyną po studijų, egzaminų ir primicinių iškilnių. Jis gavo jau ir pareigas pranciškonijoje bendruomenėje. Tėvas Tadas Degutis paskirtas visų lietuvių tretininkų Amerikoje ir Kanadoje direktorium. Jo uždavinys sunkus: organizuoti ir atgaivinti šv. Pranciškaus Asyžiečio sekėjų būrelius lietuvių parapijose pagal Vatikano susirinkimo dvasią. L.A.

Primicijų vaišės. Kairėje Tėv. T. Degutis ir pranciškonų provincijolas Tėv. L. Andriejus. Nuotr. V. No-reikos

Vyskupo pagerbimas ir kunigų pasitarimas Marianapolyje

Atlanto pakraščio provincijų — Albany, Boston, Connecticut, Maryland, New York, New Jersey ir Pennsylvania — lietuvių kunigai liepos 8, antradienį suvažiavo į tėvų marijonų pastogę, Marianapolį, Conn., pagerbti naujo lietuvių vyskupo Antano Deksnio ir pasitarti svarbiais Kunigų Vienybės organizaciniais reikalais.

Vysk. Antanui Deksnui pagerbti pietūs bus 1 val. KV provincijų pirmininkai prel. J. Balkūnas, kun. A. Baltrušinas, kun. V. Cukuras ir kun. V. Širka pakvietė visų apylinkių kunigus dalyvauti šiose iškilmėse ir pasidalyti mintimis su naujuoju vyskupu.

Po pagerbimo pietų, 3 val., įvyks KV Atlanto pakraščio provincijų metinis susirinkimas — pasitarimas. Pramatyta ši darbotvarkė: 1) invokacija, provincijų pranešimai, 3) pranešimas iš KV seimo, 4) KV centro vobos rinkimas, 5) Kunigam Šelpiti Draugijos reikalai, 6) įvairūs klausimai, 7) užbaiga ir palaiminimas švenčiausiuoju Sakramentu.

Kunigų Vienybės rūpesčiu veikia Kunigam Šelpiti Draugija, kurios pirmininku kelerius metus yra kun. J. Scharnus, Newark, N. J., sekretorium kun. V. Karalevičius, Jersey City, N.J.,

įždininku kun. P. Totoraitis, Newark, N. J. Ši svarbi draugija pagelbsti į vargą patekusiems broliams kunigams. Iki šiol ji yra sušelpusi kelėtą ligonių ir vargančių kunigų plačiatame pasaulyje. Kadangi ilgametis K. S. Draugijos išdininkas kun. P. Totoraitis sunkiai serga ir nebėgali eiti įždininko pareigų, todėl kunigai nariai šiame suvažiavime turės išrinkti naują valdybą. Šia proga visi Kunigam Šelpiti Draugijos nariai dėkoja dabartinei valdybai, ypač sergančiam ir daug dirbančiam išd. kun. P. Totoraičiui išreiškia savo padėką ir užuojautą.

Į šį vyskupo pagerbimą — suvažiavimą yra pakviesti visi lietuvių kunigai. Visi prašomi atsiųsti pranešimą tėvam marijonam apie dalyvavimą Marianapolyje pietuose, kad būtų galima žinoti, kiek pietų parengti.

APKV atstovai

Tėvų pranciškonų vienuolynui, Aušros vartų koplyčiai, Kultūros židiniui — Jaunimo centrui aukojo

250 dol.: Kazys Budvytis, Brooklyn, N. Y.

200 dol.: J. A. Poderis, So. Ozone Park, N. Y.

Po 150 dol.: A. Witkus, Dorchester, Mass.

Po 100 dol.: N. N., Brooklyn, N. Y., Saulius Remeza, Brooklyn, N. Y., Martha Dargėla, Los Angeles, Calif., A. Zi-lauskas, Brooklyn, N. Y., E. Vaiš-noraitė, Brooklyn, N. Y.

50 dol.: A. Pranyš, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.).

Po 25 dol.: J. Audėnas, Brooklyn, N. Y., C. Patep, Brooklyn, N. Y., Ant. Jonikas, Brooklyn, N. Y.

Po 20 dol.: Veronika Stelmokas, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 200 dol.), P. Gailiūnas, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 300 dol.), Jonas Kuodis, Brooklyn, N.Y. (pažadėjo 200 dol.).

Po 10 dol.: Edward Sirgėdas, Brooklyn, N. Y., Algirdas L. Jasaitis, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 300 dol.), L. Virbickas, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 200 dol.), Ann Pilger, Brooklyn, N. Y., Y. S. V. Birutis, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.), Frances Valantinė, Brooklyn, N.Y., Alf. Sirgėdas, Brooklyn, N. Y. (pa-

žadėjo 100 dol.), R. Jonaitis, Brooklyn, N. Y., Juozas Valakas, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 50 dol.), J. Sinkunas, Brooklyn, N. Y., T. Staugaitis, Newark, N. J., Jennie Matejunas, Brooklyn, N. Y., P. Pabatauskienė, Brooklyn, N. Y. (pažadėjo 100 dol.), V. Kiseliuskienė, Brooklyn, N. Y., Stella Derkach, Brooklyn, N. Y., Dilauskas Family, Baltimore, Md., Anna Petrovich, Baltimore, Md., Kazys Kudla, Baltimore, Md., Dr. A. Daunys, Brooklyn, N.Y., Leona Gervė, Brooklyn, N. Y., Charles Valinchus, Woodhaven, N. Y., Thomas Kencis, Brooklyn, N. Y., T. Yurevich, Brooklyn, N. Y., K. Kalvaitis, Greenbelt, Md.

Po 5 dol.: Anna Franzese, G. A. Butkienė, V. Zaveckas, Anna Kokoszka, Nelė Baranuskas, M. Bartkus, A. Butwick, U. Yanush, G. Vedegis.

Pažadėjo aukoti: A. Bagdonas, Brooklyn, N. Y. (300 dol.), Stasė Zebertavičienė (200 dol.), N. N. (1000 dol.), Vl. Jasinskas (100 dol.), Jurgis Buožis (100 dol.), Jonas Vistartas (100 dol.), A. Rose (100 dol.), N. N. (100 dol.), S. Jakštas (115 dol.).

Visiem aukojusiem teatlygina Visagalais!

Jamžinkite save ir savo šeimos mirusius šiame kilniame darbe Dievo garbei ir Tėvynės labui. Paskubėkite dosnia auka, kad visi statybos darbai kuo greičiau pasitūmėtų pirmyn. Nepamirškite šių kilnių planų prisiminti ir testamentuose. Mūsų padėka ir maldos. Dabarties ir ateities kartos nepamirš Jūsų. Aukas siūsti: Building Fund Franciscan Monastery, 680 Bushwick Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

IŠ VISUR

— Solistė Aldona Stempuzienė ir kompozitorius Darius Lapinskas liepos 10 išskrenda į Vokietiją įrekoruoti dvi naujas plokšteles. Su soliste vyks ta jos mokytoja operos direktorė Carmela Cafarelli, kuri dalyvaus rekordavimo sesijose. Vienoje plokštelėje bus atlikti D. Lapinsko kūriniai — koncertinė arija Les Sept Solitudes (pagal O. V. Milašiaus poemą) ir Ainių dainos, parašytos pagal senąsias lietuvių liaudies dainas. Antroje plokštelėje A. Stempuzienė įdainuos operų arijas drauge su pilnu Stuttgarto simfonijos orkestru. Orkestrą diriguos D. Lapinskas. Plokšteles išleids Fine Music Records. Operos direktorė C. Cafarelli drauge su soliste A. Stempuziene dar vyks į Milaną ir Romą, o komp. D. Lapinskas pasiliks Europoje, lankydamas įvairius muzikos ir dramos festivalius.

— Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba pertvarko ir papildoma JAV lietuvių organizacijų kartoteką. Valdyba prašo visas organizacijas pranešti savo adresus Alto valdybai adresu: Lithuanian American Council, Inc., 6818 So. Western Ave., Chicago, Illinois 60636. Organizacijų adresai Altui reikalingi ne tik glaudesniem ryšiam palaikyti, bet ir pradadamam organizuoti informacijos centru.

— Liet. Išl. Tautos Fondas gegužės pabaigoje įtraukė į ypatingųjų TF rėmėjų sąrašus dar keturis asmenis: prel. J. A. Karalių iš Shenandoah, Pa., paaukojusį 100 dolerių; Joną Stelmoką iš Lansdowne, Pa. — 25 dol.; kun. V. Rimšelį iš Chicago — 25 dol.; dr. S. Budrį iš Chicago — 25 dol.

Siem, kaip ir ankščiau į ypatingųjų rėmėjų sąrašus įsijungusiem, TF valdyba užsakė metams Eltos Informacijų biuletenius. (E.)

— Lietuvių tautos dabartinės padėties krašte ir išsivijoję klausimas bus gvildinamas Amerikos Lietuvių Kongrese Darbo dienos savaitgalyje, Detroito. Kongresą rengia ir jam programą nustatė Amerikos Lietuvių Taryba. Kongreso šeiminkai — Detroito Lietuvių Organizacijų centras.

— Danguolis ir Rimtauto Vizgirdu, Englishtown, N. J., sūnus Tado-Arvydo vardais buvo pakrikštytas birželio 21. Krikšto tėvais buvo Laima Mokiėnė ir Algis Gustaitis. Krikštijo kun. V. Dabušis. Vizgirdai augina dukrelę Rymantę-Mariją.

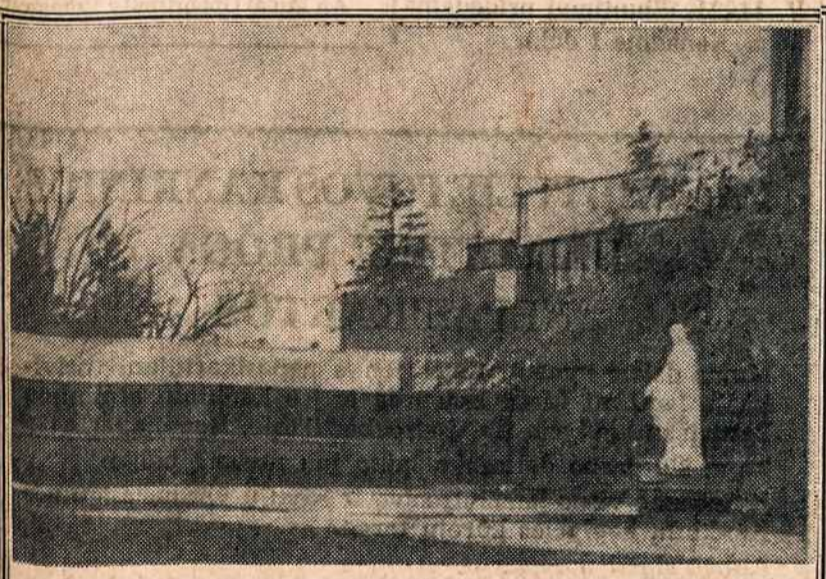
— Šv. Kazimiero seserų atsinaujinimo kapitula oficialiai baigėsi iškilmingomis mišiomis birželio 22. Mišias koncelebravo kun. V. Mikolaitis, seselių kapelionas, ir kun. J. Malin, Marijos aukšt. mokyklos kapelionas. Susirinkime dalyvavo apie 300 seselių iš Chicago ir apylinkių mišijų.

— Tautinių vardu reikalu prašom rašyti Darbininko administracijai, kuri šiomis dienomis tvarko 1970 metinį kalendorių. Kai kurie Darbininko skaitytojai nusiskundžia vardinų datų pakeitimu ar neįrašymu. Kas norėtų padaryti pastabų dėl 1970 m. ruošiamo Darbininko kalendoriaus, prašome rašyti adresu: Darbininko administracija, 910 Willoughby Av., Brooklyn, N. Y. 11221.

—

IESKOMI

Ona Pūdimaitienė, Elzbieta Pūdimaičiūtė (ištekėjusi už Romualdo Bruožo), Leokadija Dubiskaitė, Kazimieras Dubiskas. Ieško anukė Marija Saldūnas — Butrimavičienė, Caixa Postal 4118, Sao Paulo — Brazil.

TRADICINĖ LIETUVIŲ DIENA MARIANAPOLYJE

Thompson, Connecticut

1969 m. liepos 4 d.

DIENOS PROGRAMA

11:00 Iškilmingas šv. Mišias aukoja ir pamokslą sako kun. Petras Shakalis, šv. Pranciškaus parapijos klebonas, Lawrence, Mass.

12:00 Pietūs ir įvairios pramogos.

Lietuvių Dienos rengėjai ir Marianapolio Marijonai nuširdžiai visus kviečia dalyvauti šioje TRADICINĖJE LIETUVIŲ ŠVENTĖJE. Puiki proga pasinaudoti Dievo palaima — dalyvauti šv. Mišių aukoje po atviru dangum, išgirsti gražių lietuviškų giesmių ir skambių dainų, laimėti vertingų dovanų, susitikti su draugais ir pažįstamais, bendrai pasilinksinti ir pasigrožėti žavinga Marianapolio vasaros gamta.

LAUKSIME!

LIŪDNOS METINĖS

Š.m. liepos 9 d. sueina lygiai metai, kaip mirtis netikėtai išskyrė iš mūsų tarpo mūsų mylimą brolių, dėdę, vieną iš Dainavos stovyklos steigėjų ir pirmąjį jos administratorių

a.a. kun. Bronių Dagilį

Metinių proga, liepos 9 d., trečiadienį, už jo vėlę bus atšaukiamos šv. Mišios: 9 val. ryto Dievo Apvaizdos bažnyčioje, Detroit, Mich.; 8 val. ryto šv. Barbaros bažnyčioje, Dearborn, Mich.; pradedant tą dieną — Gregorinės šv. Mišios pas T.T. Pranciškonus, Greene, Maine.

Nuosirdžiai prašome visus buvusius jo draugus bei pažįstamus, kas gali, dalyvauti pamaldose arba prisiminti a.a. kun. Bronių Dagilį savo maldose, nes jis taip karštai mylėjo ir tarnavo Bažnyčiai, Tėvynėi ir žmonėms. Užmiršdamas save, nesiekiant jokios garbės su kuklumu ir turėdamas gilią kunigišką meilę, gyveno, dirbo tik dėl kitų — meliai patarnaudamas visiems, visados ir visokiuose reikaluose. O Dainavos stovyklai, kuri buvo jo pradėta, dirbo iki paskutinės savo gyvenimo dienos.

Mylimas Kunige Broniau, Tu palikai mus skaudančiomis širdimis peranksti ir staiga — neįvykdęs visų savo planų ir neturėdamas progos pasakyti net sudiev... Mūsų širdys, neužmiršdamas Tavęs, gyvena liūdesyje.

Viešpatie, būk jam gailestingas.

Sesuo, broliai ir giminės

Palikome jį prie verkiančio gluosnio

Kun. Aleksandro Noriaus gyvenimui ir mirčiai atminti

TĖV. LEONARDAS ANDRIEKUS, O.F.M.

Šiuo metu mirtis drąsiai sukinėjasi tarp lietuvių, nebeskaitydama nei su amžiumi, nei su nuopelnais. Staiga pasiemė ji gausų būrį brangių žmonių, dar galėjusių atlikti daug gero. Tarp jų mirtis išsivedė ir kunigą Aleksandrą Norių, kurio kapas birželio 17 buvo supiltas graudžioje Montanos vietelėje — prie gluosnio.

Velionį teko pažinti labai artimai per daugelį metų. Šie žodžiai tebul būna žiedai ant mie- draugo duobės.

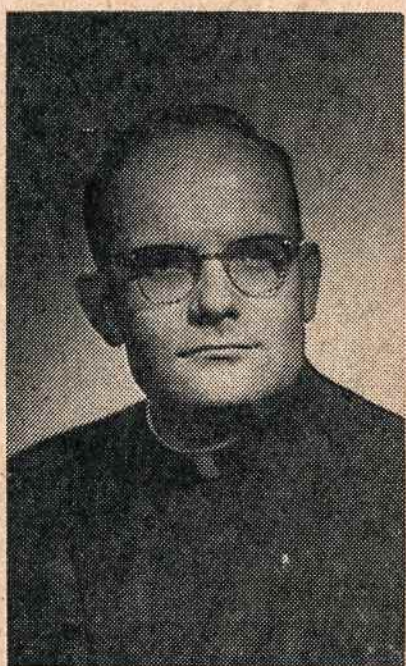
Gyvenimas prie knygos
Kunigas Aleksandras Norius (Nekrašas) gyveno trumpai — vos 42 metus. Apie tai skaudu galvoti, kai žinai, kiek jis ruošėsi gyvenimui. Visos jo dienos buvo skirtos studijoms. Kito užsiėmimo jis neturėjo. Velionis gyvenimo prasmę išvelgė moksle ir mokyje.

Gimęs 1926 Kėdainiuose, jis nesugebėjo išsimokslinti tėvynėje. Rusams antrą sykį ateinant į Lietuvą, Aleksandras Norius su daugybe kitų savo tautiečių atsirado Vakaruose. Gimnaziją baigė Eichstaette, Vokietijoje, ir iš ten tiesiai pasuko į Romą studijuoti filosofijos bei teologijos. Gyveno šv. Kazimiero Kolegijoje. Filosofijos daktaro laipsnį įsigijo Angelicum universitete. Kunigu įventintas 1953, studijas dar tęsė Biblicum Institute, ten gaudamas šv. Rašto licenciatą pažymėjimą.

Į Ameriką 1957 atvažiavo pastoraciniam darbui. Sustojęs Seattle vyskupijoje Washingtono valstybėje, labai toli nuo visų lietuviškų centrų. Ten ilgai negyveno. Veikdamas pastoracijoje, aiškiai pajuto, kad jo širdis linksta į akademinę sritį. Po pusmečio iš Everett miestelio parapijos persikėlė į Brookly-

no vyskupiją. Pirmieji jo namai buvo pas lietuvius pranciškonus Bushwicko gatvėje. Malonu buvo padėti jam įsikurti naujoji vietoje. Tarpininkaujant prel. J. Balkūniui, kun. A. Norius buvo priimtas į Brooklyno vyskupiją taip pat parapiniam darbui. Kiek vėliau, išreiškęs norą studijuoti, gavo vyskupo leidimą ir atsidangino pastoviai gyventi pas lietuvius pranciškonus.

Pas mus kun. Norius išgyveno 11 metų, studijuodamas Columbijoje bei Fordhamo universitetuose New Yorke ir profesoriaudamas Sv. Jono universitete Brooklyne. Per tą 11 metų velionis pilnai buvo pasinėręs į mokslą. Columbijos universitete jis gavo du magistro laipsnius — iš pedagogikos ir rusiškų studijų srities. Fordhamo uni-

Kun. dr. A. Norius

versitete taip pat klausė specialiu kursu ir laikė egzaminus, praturtindamas savo žinyną profesūrai ir magistro laipsniui iš rusų kalbos. Sv. Jono universitete dėstė 7 metus, kol išsikėlė į Great Falls kolegiją šių metų pradžioje. Jo dėstomieji dalykai buvo filosofija, teologija, pedagogika, istorija, rusų kalba.

Įdomūs asmens bruožai
Pažinti giliau kun. Aleksandrą Norių nebuvo lengva. Kai kada jis galėjo atrodyti per ūmus, užsidaręs ir prieštaringas. Rakto į jo sielą reikia ieškoti dinamiskame būde. Velionis buvo neišsėnkančios energijos žmogus. Kartais jis pats nežinojo kur tą energiją išiešti. Iš prigimties labai mėgo diskutuoti. Dažnai jį tiesiog ieškojo. Pasiekęs aukšto mokslo ir perskaitęs daug knygų, neišvengiamai tapo kritiškas. Jis buvo atviras visoms diskusijoms, dialogams ir protingoms išvadoms. Jį suprantančių žmonių būry jautėsi ekstaziškai laimingas, svetimesnėje aplinkoj — vienišas ir mažakalbis. Impulsyviai eidamas prie problemų, kartais stabtelėdavo ir prie neįprastų išvadų, kurias vėliau atidžiai pergildindavo ir koregavo. Gyveno nuolatiniame dinamiško būdo poveikyje. Buvo kilnus ir aukštų polėkių žmogus.

Visur atsiminė, kad yra kunigas ir savo pareigas tiksliai atliko. Universitete dėstydamas religiją, ruošėsi pagal geriausius šių dienų metodus. Nerodė entuziazmo kraštutinėms religinėms naujovėms po Vatikano susirinkimo. Labiau laikėsi vidurinio kelio. Pastebėjau nemaža ženklių, kurie iškelia mūsų velionį į pamaldžių kunigų lygį. Praėjusią vasarą buvo pasiryžęs stoti į pranciškonų vienuoliją. Tuo reikalu ilgai ir išsamiai kalbėjome. Pagaliau nutarėme, jog geriausia

būtų planą atidėti vieneriems metams, kad viskas dar gyviau išryškėtų.

Sielojosi ir tautiniais reikalais. Buvo visa širdim sąmoningas lietuvis, prenumeruojąs periodinius leidinius, perkaš žymesnes mūsų knygas, priklausąs organizacijoms ir aukojąs tautiniams tikslams. Jį labai domino lietuvių kultūros raida dabarties aplinkybėse, ypač ateinančių kartų atžvilgiu. Tais klausimais mėgo kalbėti ir diskutuoti. Norėdamas pamatyti motiną, brolius bei seserį ir susipažinti su krašto padėtimi, lankėsi Lietuvoje. Planuose turėjo šią vasarą kelionę Vokietijon.

Mirtis ir laidotuvės
Nors kun. Aleksandras Norius dar buvo jaunas ir stiprus, tačiau pašuktinio pusmečio bėgyje pradėjo nujausti mirtį. Apie ją dažniau užsimindavo kalboje, ir viską rūpinosi sutvarkyti. Matyt, dvasinio nerimo spaudžiamas, aktyviau ėmė reikštis Great Falls mieste, bandydamas sujungti šviesuomenę kultūrinei veiklai. Prieš kelias savaites dar paryškino savo testamentinę patvarką. Mirties atveju jau anksčiau santapas testamentu buvo užrašęs lietuviams pranciškonams. Jos bus panaudotos mišioms už velionio sielą ir Kultūros Židinio statybai, tinkamai įamžinant jo atminimą. Kun. A. Noriui skirtoj pastato vietoj bus sudėtos jo knygos ir akademinės insignijos.

Šį pavasarį gi mirties nuojauta kilo. Kun. Aleksandras laisvu noru antrą kartą dalyvavo metinėse kunigų rekolekcijose. Jos ir buvo mirčiai pasiruošimo anga. Rekolekcijų metu pajuto galvoj skausmą ir buvo nuvežtas į ligoninę. Sekantį rytą, išsiliejus galvoje kraujui, rastas negyvas.

Laidotuvėmis rūpinosi Great Falls vyskupas Eldon B. Schusteris. Jis pats išvakarėse laidotuvių kopyčioje atkalbėjo rožančių bei kitas maldas, o man leido tarti žodį gau-

siai susirinkusiems dvasininkams, vienuoliams ir gal 200 pasauliečių. Kalboje iškėliau velionio, kaip Dievo piligrimo svetimoje šaly, ryškesnius gyvenimo atžvilgius ir padėkojau visiems už nuosirdų dalyvavimą, išleidžiant jį į kapą.

Birželio 17-tos rytą kun. A. Noriaus karstas buvo nulydėtas į šv. Onos katedrą ir iki mišių paliktas atviras. Atgiedojus egzėkviąs, bendras mišias laikė velionio klebonas ir 4 lietuviai: kun. dr. Jonas Patašius — vyskupijos vicekancleris, kun. Izidorius Gedvila, pranciškonas Eugenijus Jurgutis ir šio straipsnio autorius. Mišiose, dalyvaujant vyskupui, pamokslą pasakė kun. dr. J. Patašius. Po mišių karstą palaimino ir į kapines nulydėjo vyskupas. Palaiminti duobė ir prie jos paskutines maldas atkalbėti man buvo suteikta privilegija.

Malonu prisiminti, kad Great Falls vyskupas, dvasiškija ir pasauliečiai labai nuosirdžiai pagerbė mūsų velionį. Laikraščiai išsidėjo nuotraukas ir aprašė gyvenimą. Žmonės gausiai lankėsi laidotuvių kopyčioje, katedroje ir jo kapinėse. Be dviejų pranciškonų, ir toliau dar buvo atvykę šie velionio bičiuliai: Vacys Steponis iš New Yorke ir Bronius Aleksandravičius iš Hartfordo.

Paskutinieji išpūdžiai
Iš šio Amerikos pakraščio kelionė į Montanos valstybę buvo ilga ir įvairi. Iš Chicagos lėktuvu perskridome dailiai suurtas Wisconsinio ir Minnesotot lygumas. Paskui lėkėme per N. Dakotos valstybę, stebėdami

vandeningą žemę, kol atsiradome Montanoje. Skrendant į laidotuves "prieš laiką" (Montanoje laikas dviem valandom ankstesnis, kaip New Yorke), saulėlydis buvo labai ilgas. Saulė aukštumų debesyse atrodė violetinė. Gal tai dėl to, kad Montana guli 4000 pėdų aukštumoje nuo jūros lygio.

Great Falls miestas turi apie 60,000 gyventojų. Jis pavadintas tuo vardu nuo Missouri upės krioklių, kur žemyn puola smarkios vandens masės. Montanos aukštuma, apsupta Rockies kalnyno, atrodo plokščia. Vienok gamtovaizdis yra savitas. Labai reta medžių, Jaučiam gili ventalvė. Likusių laiku nuo gedulingų pamaldų aplankė miestą ir apylinkę. Apžiūrėjom Great Falls kolegiją, vedamą Apyvaizdos seserų vienuolių, kurioje profesoriavo kun. Aleksandras Norius. Ji nauja ir labai sumaniai įrengta.

Pagaliau birželio 18, išvykdam namo, aplankėme brangaus velionio duobę Great Falls miesto kapinėse. Tai buvo graudus atsisveikinimas. Gamta plazdėjo rykmetiniu džiaugsmu. Vėsus aukštumų vėjas žaidė žiedais. Kun. A. Noriaus kapas, pridengtas veja, buvo ramus ir nesimatė išdraskytos žemės. Tikėtai gluosnis, vienintelis velionio draugas toje vietoje, atrodė pilnas liūdesio bei sąrū, kaip ir mes, gyvieji. Dabar jis ten vienas amžiais budės ir sergės kapą. Kokia ramybė, kokia dieviška ramybė po tokio trumpo ir intensyvaus gyvenimo!

Taip mes ir palikome kun. Aleksandrą Norių prie verkiančio gluosnio Montanoje.

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

• Lietuvos šachmatų veteranas — tarptautinis meistras Vladas Mikėnas prieš 10 metų, tarptautiniame Baltijos turnyre (Rygoje) baigė antruoju, vos pustaškiu atsilikęs B. Spaskio, dabartinio pasaulio čempiono. Spaskis surinko 11½ iš 13. Mikėnas 11, Toluš 9½, M. Talis 9; toliau Lenkijos, R. Vokietijos, Suomijos, Norvegijos ir kt. dalyviai. Mikėnas tame turnyre įveikė garsų jį didmeistrį Tall, po metų tapusį pasaulio čempionu.

• 25 lietuvių įvardinti naujam US CF Ratinge: Adomaitis 1523, Bitnais 1577, Blajvas 1918, Bliznikas 900, Cholenskis 805, Daukas 1206, Gazonas 1136, Grivainis 2060, Jankauskas 2009, Jasaitis 1814, Karas 1808, Karpuška 1630, Kotas 1638, Leonavičius 1706, Lusašis 1343, Menas 1717, Merkis 1717, Milauskas 1626, Milukas 1626, Ramas 1859, Skrabulis 1359, Stakyns 1860, Tautvaišas 2192, Valauskas 1248, Vasiliauskas 1965.

• Chess Life, birželio nr. skelbia N.Y. Baltiečių klubo p-ųjų laimėtojus: 1. J. Familjens, 2. Antanas Vasiliauskas, 3. Alfonsas Milukas. Turime pabrėžti, kad Vasiliauskas ir Milukas pasiekimas yra pažymėtini, nes iki šiol Baltiečių p-besė pirmavo latviai.

• Leopoldas šveikauskas gavo daktaro laipsnį (Ph.D.) matematinei ekonomijai, Yale universitete. Lėpoldas ir jo brolis Gediminas buvo pasižymėję So. Bostono LPD šachmatininkai. Jų dėka Bostono lietuvių š. Klubas tris kart laimėjo lietuvių Rytų apygardos šachmatų pirmenybes, įveikdamas nuolatinių savo varžovų — Brooklyno LAK 1958, 1961 1962 m., ir gaudamas N.Y. inžinierių ir architektų pereinamąjį dovaną. Kitą N.Y. inžinierių ir architektų dovaną So. Bostono LPD š. Klubas gavo, laimėdamas Lietuvos sporto žaidynių šachmatų varžybas N. Yorke 1960 m. Komandai žaidė: G. Šveikauskas, J. Vilkas, K. Merkis, dr. Bullockas ir L. Šveikauskas.

VISIT "Man & His World '69" (75% NEW EXHIBITS) IN MONTREAL, CANADA Stay at the Franciscan Fathers 60 room retreat house 30 minutes from Expo grounds. Rates: \$5 single \$7 double occupancy Breakfast available. Daily Bus to Expo Grounds. Write or phone FRANCISCAN FATHERS Chateaugay Hgts, P. Que. Canada (514) 692-6711

H. W. FEMALE

Are you tired of working at a full-time job? Are you disgusted with staying home? If you are, we have a position available right now. Name your own hours, all we ask is a minimum of 5 hours per day. We also have one full-time position available for person with short-hand capabilities. For appointment call Stamford, John K. Peterson — (203) 348-3703 — An Equal Opportunity Employer.

NAUJOS LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

A. Šabanauško įdainuota Nr. 3. Rosė Mary — fokstrota, Pasakykite mergelei — tango, Sunku gyventi — valsas, Pasakė — tango, Varpų daina — tango, Mano svajonė — valsas, Neliūdėk, motule — tango, Kai smuiku groji — tango, Siuntė motinėle — valsas, Mariu-Marytė — valsas, Senjorita — valsas ir Saulėta diena — valsas. Mono kaina 5 dol.

Pupų dėdės ir dėdienės šokių-dainų rinkinys. Anūkų, Kretingos, Mariampolės, Pupų dėdės, Razaliūtės, Merkinės ir Obelių polkos. Sužadėtuvių, Sekminių ir Gardus alutis valsai. Gieda gaideliai ir Gražus miško būdas — lengva muzika. Mono, kaina 5 dol.

Lietuvos Aidai. Charles Daubaro akordeonu įgrotą 16 lietuviškų muzikos dalykėlių: Aguonėlė, Siuntė mane motinėle, Palankė, Laisvės varpo daina. Dzimdzi, Mikita, Atskrend sakalėlis, Ant kalno karklai siūbavo. Šią nedėlėlę, Plaukia Nemunėlis, Munšainiukas ir 5 lietuviškos polkos. Mono 2.00 dol. Stereo 4.50 dol.

Antras literatūros vakaras, dalyvauja: Ada Karvelytė, A. Kairys, G. Babrauskienė, J. Vaičiūnienė ir dr. A. Sešplaukis. Įskaityta: Be motinos, Gyvenimas, Gimtasis sodžius, Svetur, Jaunystė, Pabudau, Joninės, Daina be laukų, Po tėvelio kepure, Metai, Kraštai, Nemarioji legenda, Vakarai, Į Nemuną, Pūgos, Žmogus, kuris gyveno, Brolis ir sesuo, Trečioji žaidza, Ryto čulbėjimas ir k. Mono, kaina 5 dol.

Lietuviškos Giesmės. Giesmė į šiluvos Mariją, Varpas kad būčiau, Tėve mūsų, Šv. Kazimierai, Sveika Marija, Gailėtingoji Marija, Sveika Marija, Motina Dievo, Mano malda, Iš šios mūsų žemės, Škaisčiausioji Marija, Kad širdį tau skausmas, Jėzau pas mane ateiki. Išpildo sol. A. Brazis, L. Stukas su žibuoklių moterų oktetu, akomponuojant A. Kačanauskui. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 5 dol. Išleido Dr. J. Stukas per Eurotone Int. Ltd.

Lietuvos Senos ir Naujos Dainos: Įdainuota solistų ir choro 11 lietuviškų dainų: Mergužė, Brangi, Metai, Pavasario linksmybės, Barbutė ir Pilypas, Šią naktelė, Prieš tolimą kelionę, Užstalės daina, Tinginė bobutė, Oi laukiau, laukiau, Oi, tu Jieva, Jievužė, Augu pas tėvelį Stikliukėli. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Sios bei kitos lietuviškos muzikos plokštelės gaunamos Darbininko Spaudos kioske, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. (Siuntimui pridėdama 50 c., Kanadoje 1 dol.).

PAGERBTI LIETUVOS KANKINIUS DABARTINĖ PROGA NEPASIKARTOS

Mums dabar gyvenantiems tenka nepasikartojanti privilegija įamžinti Lietuvos vardą ir jos kankinių atminimą lietuviška kopyčia Šv. Petro bazilikoje, Romoje. Tapti šio darbo dalininku laiko jau nedaug beliko. Kviečiame visus įamžinti savo ir savųjų vardus Lietuvos Kankinių kopyčios kūrėjų tarpe. Aukus siųsti adresu:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND
2701 West 68th Street Chicago, Illinois 60629

CHICAGO NEW YORK
Litas Investing Co., Inc.

Čikagoje kviečia apsisotti gražiame, moderniame LITO B-vės administruojamame

O' HARE CONGRESS INN

3010 N. Mannheim Rd., Franklin Park, Illinois 60131
Telef. 455-4300

Viešbutis yra arti O'Hare Airport. Transportacija iš aerodromo į viešbutį velni. Didelė 500 vietų salė ir keturios mažesnės salės yra labai tinkamos konferencijoms, suvažiavimams, vaišėm. Apšildytas baseinas, dideli ir modernūs kambariai, restoranai.

New Yorko apylinkėse smulkesnėm informacijom gauti prašome kreiptis į

LITAS SERVICE CORPORATION
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y. 11421 — Tel. 212-847-5522

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS - SIUNTINIUS

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir t. t.

GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.
TŪKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.
GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių augštų kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Cosmos Parcels Express Corp.

affiliated with PODAROGIFT, Inc.

priima užsakymus Sovietų gamybos visokioms prekėms: šaldytuvai, motociklai, televizijos aparatai, radijo transistorai, magnetofonai (tape recorders) ir dovanų certificate galima užsakyti giminėms, gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje per mūsų firmą.

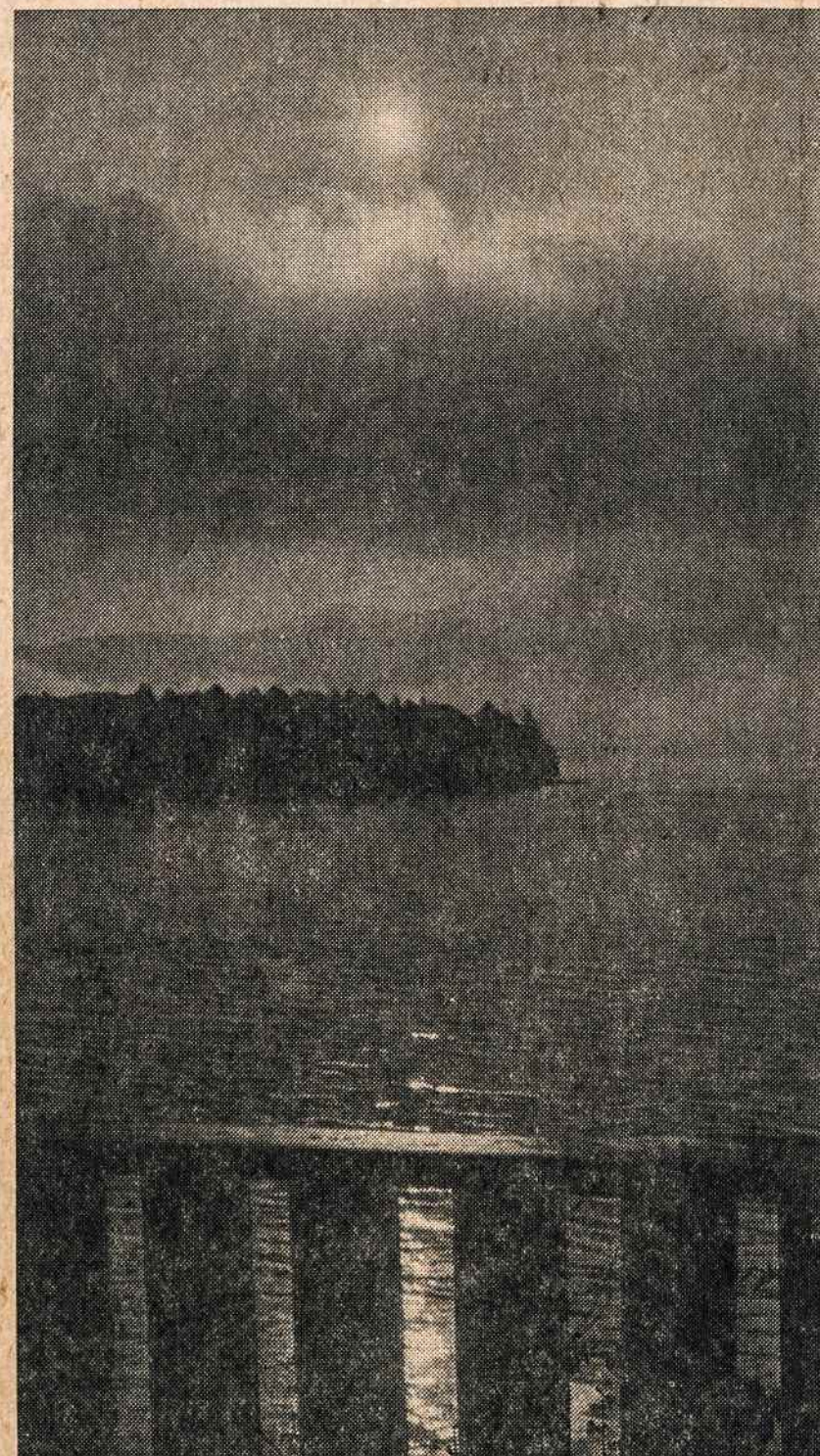
Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 WEST 45th STREET, NEW YORK, N. Y. 10036
Telef. 212-245-7905

SKYRIAI:

New York, N.Y. 10003 — 39 Second Avenue	Tele.: AL 4-5456
Brooklyn, N.Y. 11207 — 2947 Fulton St.	647-6576
Brooklyn, N.Y. 11211 — 370 Union Avenue	EV 4-4952
Boston, Mass. 02118 — 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
Boston, Mass. 02127 — 331 West Broadway	268-0068
Buffalo, N.Y. 14206 — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
Chicago, Ill. 60622 — 2222 West Chicago Avenue	BR 8-6966
Chicago, Ill. 60608 — 3333 South Halstead Street	WA 5-2737
Cleveland, Ohio 44134 — 5879 State Road	884-1738
Irvington, N.J. 07111 — 762 Springfield Avenue	ES 2-4685
Irvington, N.J. 07111 — 1082 Springfield Ave.	374-6446
Grand Rapids, Mich. 49504 — 636-38 Bridge St. N.W.	GL 8-2256
Hamtramck, Mich. 48121 — 11333 Jos. Campau Avenue	365-5255
Hartford, Conn. 06114 — 200 Franklin Avenue	246-9738
Lakewood, N.J. 08701 — 288 Main Street	FO 3-8569
Los Angeles, Calif. 90022 — 960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
New Haven, Conn. 06519 — 509 Congress Avenue	LO 2-1446
Newark, N.J. 07106 — 698 Sanford Avenue	373-8783
Passaic, N.J. — 176 Market Street	GR 2-6387
Paterson, N.J. — 99 Main Street	274-6400
Philadelphia, Pa. 19122 — 1214 N. 5th Street	PO 3-4818
Pittsburgh, Pa. 15203 — 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
San Francisco, Cal. 94115 — 2076 Sutter Street	FI 6-1571
Waterbury, Mass. — 905 Bank Street	PL 6-6766
Worcester, Mass. 01610 — 169 Millbury Street	SW 8-2868
Youngstown, Ohio 44503 — 309 W. Federal Street	RI 3-0440

Salos ir kalnai George ežere. Prie šio ežero yra graži lietuvių Slyvynų Blue Water vasarvietė. Puikios sąlygos praleisti atostogas. Patogu pailsėti vykstant į Kanadą. Nuo New Yorke per 200 mylių. Iš New York Thruway Exit 24, į Northway 87 iki Lake George Village; iš ten 9N keliu 7 myl. į šiaurę. Dėl informacijų kreiptis: Blue Water Manor, Diamond Point, N.Y. Tel. (518) NH 4-5071. Nuotr. V. Maželis

HAPPY FOURTH OF JULY

MICHELANGELO RESTAURANT
Italian heroes & Hot plates
351 Jay Street
875-7918

Greetings to all Members and Friends from

NASHUA LODGE #110 LOYAL ORDER OF MOOSE
230 Main Street
Nashua, N. H.

Happy and safe 4th of July to all our friends and customers from the

GREG AIR CONDITIONING COMPANY
featuring Fedders Air conditioners

PINTERS GULF SERVICE STATION
Open 7 days a week
General Auto Repairs
Road Service and U-Haul Rentals
State Highway 37 - Corner Coolidge Ave.
Toms River, N.J.
Dial (201) 349-1408

MORRIS COUNTY AUTO BODY
Body and Fender Work
Estimates Given
Rich Boynton Road
Dover, N.J.
Call 201-361-5490

JACKSON STEAK & LOBSTER HOUSE
Good Food and Excellent Service
A Family Place
202 West Fordham Road
Bronx, N.Y.
CY 8-0055

SHAMROCK ESSO SERVICENTER
282 Polifly Road Hackensack
Open 7 days a week
We do general auto repairs
Call 201-487-9629

ARCOLA ESSO SERVICE CENTER
153 W. Route 4 Paramus N.J.
Open 7 days a week
We do general auto repairs
Call 201-845-6757

CAPE MAY ESSO SERVICENTER
Open 7 Days a Week
We do General Auto Repairs and Towing Service
U.S. Highway No. 9 - Cape May N.J.
Call 609-884-4777

JOE'S ATLANTIC
Open 7 days a week
Reconditioned Air Conditioner — \$8.95
We care for your car — Complete VW service
Route 46 & Herman Ave East Paterson N.J.
Phone 201-796-9646

TAYLOR RENTAL CENTER
Rentals tailored to your needs
Whatever the Season
Whatever the Reason
Taylor Rental Serves You Best!
Burlington - Mount Holly Rd.
Mount Holly N.J.
609-267-8574

Stoney Brook Recreation and Golf Center
Stoney Brook Road
Hopewell, N.J.
Dial 609-466-2220
GEORGE P. DRAKE
Vice Pres. & Manager

Riggins Phillips 66 Service and Car-o-Matic Car Wash
Electronic Tune Up Service
Wheaton Ave & F Street
Millville, N.J.
Call — 609-825-3650

LARISONS TURKEY FARM
A Family Place
We will be Open on the 4th of July
Route 24 & 206
CHESTER, N.J.
Call 201-879-5521

Bridgehampton National Bank
A Family Bank
Main Street
Bridgehampton, L.I.
Call 516-537-1000

BRIONE'S ITALIAN RESTAURANT
8712 4th Avenue
— Fine Food —

JOANIE'S SNACK BAR
We feature Home Made Pies and baked goods
We cater for birthday parties
350 Kinder Erkamack Road
Emmerson, N.J.
201-265-4514

CHARLOTTE KITCHEN
Open 7 days a week
Our Specialty Texas Weiners and several varieties of Subs.
486 S. Washington Ave.
Piscataway N.J.
We specialize in take out orders
Call 201-968-9826

UNION HOTEL
A Family Place
GOOD FOOD LIQUORS and LODGING
Main Street
Whitehouse Station, N.J.
Call 201-534-2525

ELIZABETH GULF SERVICE
GENERAL AUTO REPAIRS
U-Haul Rental Trailers
Trucks, Tow Bars
Car Wash Machine
Electronic Tune-ups
500 South Broad Street
Elizabeth, N.J.
Call: (201) 353-6109 or 354-9680

BEST AUTO BODY REPAIR
All work done at reasonable rates.
We take care of insurance problems
We guarantee all our work.
226 Badger Ave.
Newark, N.J.
201-242-9464

MOTT HAVEN TRUCK PARTS Inc.
429 Bruckner Blvd.
Bronx, New York
Call — CY 2-7600

GEORGE'S Sea Food and Steak House
A Family Place
Free parking for all our customers.
Your Genial Hosts JOHN & GEORGE
Call ES 7-7674

FOUR STAR DINER
Open 7 days a week
Good food at reasonable prices.
We serve the Best Cup of Coffee in town
543 32nd Street
Union City, N.J.
Call 201-867-9779

J & J ESSO Service Center
Open 7 Days a Week
We do General Auto Repairs
191 Eagle Rock Avenue
Roseland, N.J.
Call 201-226-9618

RALPH'S ESSO Service Center
Open 7 Days a Week
All Types Expert Mechanical Work
Accessories — Road Service
624 Broadway
BAYONNE, N.J.
Call 201-437-5172

PIRMAUJANTI DESRU PREKYBA NEW YORKE VOKISKOS SPECIALYBES

SCHALLER & WEBER

AUGŠCIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užtikite — įsitikinsite!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewood: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijsje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6118
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801

Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO Jūros PLIAŽO
— GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 minutės pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Vila AUDRONĖ jau atidaryta ir priima svečius. Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, Osterville, Cape Cod, Mass. 02655; telef. 428-8425 — Mrs. Marija Jansonas.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Lietuviška vasarvietė BANGA Cape Cod, Mass.

Prie Atlanto vandenyno, Golfo srovės šildomo garsaus Craigville Beach. Patogūs kambariai ir atskiri namukai, kur patiems galima gamintis valgi. Skanūs lietuviški valgiai. Grynas pušų oras ir rami vietovė poilsiui. Svečiams be savų automobilių — transportacija į ir iš paplūdimio. Šalia "Bangos" randasi ežeras su paplūdimiu. Žuvavimo mėgėjams yra laivelis. — Norintieji puikiai praleisti atostogas prašomi su užsakymais kreiptis šiuo adresu:

A. Pakštienė
BANGA
BOX 188, CENTERVILLE CAPE COD, MASS. • (617) SP 5-4633

BUS OPERATORS

If you have the ability to carry out company policy and if you enjoy meeting people and serving the public with a courteous and friendly attitude.

TRAILWAYS

wants you to drive one of their Intercity coaches in the New York City - New England Area.

Excellent pay plus liberal benefits
Qualifications for entering driver's training school:
At least 25 years of age
Height 5'8" to 6'3"
Weight in proportion to height
High School Graduate
20/20 Vision without correction
Good physical condition.

Apply in person at Holiday Inn, Darien, Connecticut, 50 Ledge Rd., exit 10 off Connecticut Tpke.

All approximately 3 hours for interview and tests.
NO PHONE CALLS.

An Equal Opportunity Employer.

Assistant for Design Room
Experienced in making first pattern. References required.

Tailor for Design Room
Experienced in making jackets. References required.

Sample Hands for Design Room
Experienced only. References required.
Leading sportswear firm. Stimulating, pleasant, excellent working conditions. Call Miss Deller, Ext. 35

EVAN - PICONE
(212) 564-7375 in New York; (201) 868-8268 in New Jersey

TO PLACE YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

MALE - FEMALE

Secty's and Typists
Full and Part Time

PRATT INSTITUTE

We have a variety of interesting positions. HS grads with electric typewriter skills preferred. Most secretary jobs require shorthand. Many benefits including unusual vacation and free tuition.

CALL
PERSONNEL DEPT.
622-2200, Ext 458
For More Information

Woman wanted to live in—One who wants a good home, likes children, and is free from all responsibilities. No hard work involved. Will give room and board and all clothing & medical bills. Must have references. Excellent opportunity — nice warm atmosphere — (2112) 737-0577

SERVICE

CYPRESS OUTDOOR SWIMMING POOL
Open 7 days a week
A Family Place
852 Jamaica Ave Bklyn N.Y.
Call AP 7-0788

EXPERT SEAMSTRESS
All female fashions — reasonable prices. We make all your garments look like new. Call Mon. thru Sat. Mrs. Marshall 47 Broadhurst Ave. N.Y.C. — Call 862-7081

MONTREAL DOWNTOWN
FURNISHED ROOMS by the day and week fully carpeted and television — 1480 Overdale Street and McKay Street. Call 514-878-0085 ask for Mr. Rioux.

Fry House International Corp 219 Utica Ave Bklyn N.Y. Specializing in the finest in rib and chicken shrimp and fish. Complete hot meal for one or one hundred delivered to your door — A Party in a Minute Tele 772-2450 Look for our other New Locations

H. W. MALE

PORTERS
Steady job, good salary, Union benefits for hospital located in Queens. Must speak English. Call Mrs. Houtkoppa Ext. 602 daily from 8 to 3 PM (212) NE 9-7100

MEN GENERAL FACTORY
Good pay. 8 AM - 4:30 PM.
VANGUARD STEEL PROD
Valley Stream, L.I.
Mr. Flores — 516-872-3800

GENERAL FACTORY HELP
Union benefits, steady work, quick advancement, must speak and write some English. GRAFCO ROLLER CO. 300 Lodi St., Hackensack, N.J. (201) 342-1012

STOCK CLERK
Needed in Heating Department of large progressive company. Paid vacations and other excellent benefits. CONNECTICUT REFINING CO. 105 Water St. West Haven, Conn. — (203) 933-2511

Oil Burner Serviceman, experienced Excellent opportunity for #2 and #4 Oil Burner Men. Licensed preferred. Paid vacations and other excellent benefits. Large progressive company. Connecticut Refining Co. 105 Water St. West Haven, Conn. (203) 933-2511.

AUTOMOBILIŲ PATAISYMO ir NUDAŽYMO
reikalais kreipkitės į gerai patyrusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.

Mantel & Doren, Inc.
83-12 Cooper Avenue
Glendale, N. Y. 11127
Tel. 894-4188

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

Vienuolynas ..... GL 5-7068
Spaustuvė ..... GL 2-6916
Redakcija ..... GL 5-7281
Administracija ..... GL 2-2923

Tėvų Pranciškonų statomo Kultūros židinio žemės pašventinimas įvyks rugsėjo 21, sekmadienį, 3 val. popiet Highland Blvd. Ta pačia proga ruošiamas koncertas vakariene St. Matthias salėje, Ridgewoodo, 6 val. vak. Programoje dalyvaus Aldona Stempuzienė. Tėvai Pranciškonai maloniai prašo visuomenės tai dienai neplauoti jokių parengimų ir dalyvauti Kultūros židinio — Jau-nimo centro žemės pašventinimo iškilme.

N. Y. ir N. J. ateitininkų draugijų valdyba pasiskirstė pareigomis taip: St. Dzikas — pirmininkas, Vyt. Radzivas — vicepir., Stasė Skėrienė — sekretorė, Br. Bobelis — išdinin-kas, A. Vedeckas — narys. Dva-sios vadu lieka kun. St. Raila.

Vysk. Antanas Deksnys aukos pontifikalines mišias V. Atsimainymo parapijos bažnyčioje Maspeth šį sekmadienį, liepos 6 d., 5 val. v. Pamokslą pasakys kun. St. Yla. Visi New Yorko ir apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti šiose pamaldose. Tuoj po mišių (6 v.v.) tos pačios parapijos salėje (64-08 56 Rd.) įvyks vyskupui pagerbti vakariene su trumpa programa. Čia tarp kitų kalbės ir naujasis vyskupas A. Deksnys. Vyskupui pagerbti komitetas kartu su prel. J. Balkūnu — garbės pirmininku — kviečia šiose retose iškilmėse visus lietuvius dalyvauti ir pareikšti pagarbą bei paramą vyskupui, išvykstančiam į Europą taip svarbioms pareigoms.

Dr. Marija ir Aleksandras Žemaičiai vasaros atostogų išvyks-ta į Europą. Iš New Yorko liepos 8 išskrenda į Londoną. Dar lankysis Paryžiuje, Amster-dame, eilėje Vokietijos ir Austrijos vietovių, Romoje, Zenevoje, Madride, Lisabonoje. Ke-liaus lėktuvais ir mašinomis. Į New Yorką sugrįš liepos 29.

Ašara Masevičiūtė kaip gal-lestingoji sesuo dirba N. Y. miesto ligoninių departamen-to Queens-Hospital Center įstaigoje supervisorės pareigo-se. Vasaros atostogas praleido belankydamą Europą. Lankėsi Anglijoje, Prancūzijoje, Portu-galijoje. Norėjo aplankyti ir gimtą Lietuvą, bet negavo vi-zos. Mėnesį laiko praleidusi Eu-ropoje, sugrįžo į New Yorką.

Dail. Natalijos Jasiukynaitės du paveiksliukai yra išstatyti In-ternational galerijoje, 1095 Ma-dison Ave., prie 83rd St. Pa-roda tęsis visą vasarą, galeri-ja atidara nuo 11 iki 5 v. po-piet antradieniais, trečia-dieniais ir ketvirtadieniais. Dai-lininkė parodoje išstatė: Kau-no senamiestis ir New Yorko centrinis parkas.

MIŠIOS UŽ A. A. KUN. DR. ALEKSANDRĄ NORIŲ
Už a. a. kun. dr. Aleksandro Noriaus sielą mišios su ekzekvi-jom bus lietuvių pranciškonų koplyčioje (680 Bushwick Ave. Brooklyne), liepos 5 d., 10 val. r. Visi kviečiami atsilankyti ir prisiminti velionį maldoje.

Mergaičių stovykloje Putna-me trečią ir ketvirtą savaitę (nuo liepos 12 iki 27) yra dar vietų. Suinteresuoti prašom skambinti (203) 928-9876.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos metiniame susirinkime, įvykusiame balandžio 22 New Yorke, sutarta įrengti įstaigai pastovias patalpas pranciškonų statomame Kultūros Židiny N. Y. Tuo reikalu siunčiami prašymai lietuviams kunigams ir geradariams, prašant dosnes-nės aukos. Norima surinkti bent 20,000 dol., su kuriais pradėtumėm statyti šį nepaprastai

Dr. Regina Saldaitienė nuo liepos 5 išvyks atostogų, ir jos kabinetas bus uždarytas.

Mergaičių stovykla

DAINAVA

Dainavos mergaičių stovyklos vadovybė laukia Jūsų atvykstant liepos 20 iki rugpjūčio 3. Jei esate tarp 7-ir 16 metų, užsiregistruokite, nes laikas greitai bėga:

DAINAVA
15100 Austin Rd.
Manchester, Mich. 48158

Bus smagu bėgti per pievas su draugėm dainuojant ir žaidžiant. Bus proga lietuviškai išsireikšti per šoki, literatūrą, dainą, meną ir maldą. Jūsų pagelbininkės ir mokytojai uoliai ruošiasi Jus sutikti. Mokytojai bus: Audronė Alkaitytė, Rimas Juzaitis, Joana Kuraitė, Elenutė Razgaitytė, Rimas Skiotys, Ses. M. Juozapa ir Ses. M. Monika. Ses. M. Ignė lieka stovyklos vedėja.

... Iki pasimatymo!

ANGELŲ KARALIENĖS PARAPIJOS METINIS PIKNIKAS

bus
liepos mėn. 13 d.
Jamaica National Home parke

108-11 Sutphin Blvd., Jamaica

Parkas atidaromas 1 val. po pietų.
Muzika nuo 4 val.
Laimėjimai 8 val. vakare.

VISI KVIECIAMI IR LAUKIAM!

PARDUODAMA VAISTINĖ

įsteigta prieš 40 metų, tas pats savininkas, patalpos 30x55, vėsinimas, 40 Rx, 85,000 dolerių metinė apyvarta, geros galimybės, investuota 30,000 dolerių. Savininkas pasitraukia iš biznio, — parduos pigiau negu verta. Laukia pasiūlymų. POTTER, 9305 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421. Tel. (212) VI 9-6020

Bostono lietuviška radijo programa, kuriai vadovauja Valentina ir Steponas Minkai, šiemet mini 35 metų sukaktį. Šios sukakties piknikas bus rugpjūčio 10 d. Romuvos parke Brocktone. Nuotraukoje matomi Indonezijos šokėjai tame piknike pašoks žvakį šoki.

AUKOJĖ LKRŠ PATALPOMS ĮRENGTI

Kadangi tai yra visų lietuvių rūpestis, todėl ir LKRŠ nori padėti. Visi aukojusieji tam tikslui per LKRŠ už dovaną bus atleisti nuo tak-sų, todėl visi prašomi šiuo bū-du parenti Lietuvių Židinį ir pagelbėti LKRŠ.

Pirmieji geradarijai jau atskubėjo su savo aukomis. Ge-rasis kun. Jonas Jutt, Šv. Kazimiero parapijos klebonas, Worcester, Mass. atsiuntė vajuos pradžiai 500 dol. LKRŠ valdy-ba už tai jam yra dėkinga.

Kitas jaunas Šv. Jurgio, N.Y. parapijos klebonas, kunigas Ma-tas Čyvas, atsiuntė savo auką — 50 dol. Jiedu ir pradėjo telkti-šį 20,000 dol. fondą.

Tikime, kad kunigai ir geraširdžiai lietuvių atsiųs šiam tikslui. Aukos ir čekius prašome rašyti: Lithuanian Catholic Religious Aid, Inc. 64-09 56th Rd., Maspeth, N. Y. 11378.

Padėka

Praeitais metais rugsėjo mė-nesį, sirgusi sunkiai ir ilgai, mirė mano mylima žmona Val-entina. Tose sunkiose dienose mano aštuonerių ir pusės metų sūnų Sigitą su mano žinia pa-ėmė globot dr. Alfonsas ir Kot-ryna Martusevičiai-Martai, gy-veną Clevelande. Jie mano sū-nų visus metus kuo gražiausiai globojo, prižiūrėjo, leido į lie-tuvišką katalikišką mokyklą, o p. Kotryna buvo lyg motina jam.

Už tą didelę globą mano sū-nui ir už bičiulystę nuoširdžiai dėkoju.

Aleksas Mrozinskas

Parduodama graži vieta tarp medžių apaugusių kalnų, 9 mylios nuo Ellenville miestelio. Namas aštuonių kambarių, pilnai apstatytas baldais. Klėtis, garažas, sodas ir 9 akrai žemės — miško. Dėl mirties šeimoje parduodama pigia kaina. Savininkai pageidautų, kad nuosa-vybė tektų lietuviams. Teirautis: John Shaw (Siaučiušas), Box 126-K RDI, Ellenville, N. Y. Te-lef. (914) 647-7377.

Parduodami du sklypai rezidenciniame rajone Cape Cod, Mass., prie Hyannis, 4 mi-nutės nuo Craigville pajūrio, besikuriančioje lietuviškoje kolonijoje. Kreiptis vakarais po 8 v. tel. (201) 375-8549.

Išnuomojamas Brooklyne, Flatbush sekcijoje butas iš 2 ir pusės kambario už labai prie-inamą kainą. Skambinti telef. 252-9428.

Visokiom progom, vietos ir užsienio geriausių firmų rašo-mosios mašinėlės nuo mažiausios iki standard 92 ž., liet.-angl. raidynu, taip pat Radio, TV ir biznio mašinos. Reikalau-kite katalogų iš: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. North-port, N. Y. 11731 arba tel.: (516) 757-0055.

**BOSTONO
ŽINIOS**

Komp. Jeronimas Kačinskis su žmona svečiuojasi Santa Monica ir kitur Kalifornijoje. Jie ten lanko savo pažįstamus.

Sol. Arnoldas Voketaitis pa-kviesotas dainuoti su Bostono simfoniniu orkestru ateinančių metų sezono. Jo koncertas įvyks balandžio 21. Diriguoja William Steinberg, dar dalyvauja solistė Evelyn Lear.

Harvardo universitetą baigu-sių sąrašas yra lietuviškų pa-vardžių: daktaro laipsnį iš prekybos administracijos ga-vo Patrick Thomas Jesaitis, magistro laipsnį iš meno — John Anthony Balchunas.

Jadvygos Tumavičienės pa-gerbimas surengtas birželio 22 Sandaros 7-tos kuopos. Žmo-nių prisirinko pilna piliečių klubo salė. Meninę programą at-liko sol. Stasys Liepas, akom-ponavo Vytenis Vasyliūnas. Po-kyliui vadovavo Aleksandras Čaplikas. Tumavičienė yra ankstesnės kartos lietuvių vei-kėja, daug dirbusi Sandaroje.

Jackus Sonda, Keleivio redak-torius, jau sugrįžo iš ligoninės ir gydosi dr. St. Jasaičio prie-žiūrimas.

Marija Jansonienė, Audronės vilos savininkė, jau išvyko vi-sai vasarai į savo vilą Cape Code. Vasaros sezonas prasidė-jo su birželio galu ir tęsis iki rugsėjo pradžios. Į šią gražią lietuvišką vasarvietę garsiam Cape Cod kurorte svečių suva-žiuoja iš artimų ir tolimų vie-tų.

Gražuose Catskill kalnuose DRUSKONE HALL VASARVIETĖ atidaroma nuo liepos 1 d.

Puikus maistas. Sveikas kalnų oras. 5 minutės kelio iki baseino. Svečiai priimami savaitgaliais ar ilgesniam po-ilsui. — Rašyti:

S. Zagorski
DRUSKONE HALL
Andes, N. Y. 13731
Telef. (914) 676-4661

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD

President

Šio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Šnalma ir adv. Jonas J. Grigaus. Reikame su patarnautojais ger- ilma susikalbėti ir lietuviškai. • Turtas (Assets) virš \$132,000,000

Current dividend 5¼% on all accounts.

Dabar moka 5¼% už visų rūšių taupomus pinigus.

A + A

PRANUI IVAŠKEVIČIUI
mirus,

jo broliui Stasiui, buvusiam Operetės choro nariui,
gilia užuojautą reiškia

OPERETĖS CHORAS
su vadovu muz. M. Cibū

A + A

PRANUI IVAŠKEVIČIUI
mirus,

jo broli Stasį nuoširdžiai užjaučiame

JONAS BRIEDIS SU ŠEIMA

Jo Ekscelencijos VYSKUPO ANTANO DEKSNIO PAGERBIMAS

1969 liepos 6, sekmadienį, 5 val. popiet

Koncelebracinės šv. mišios su kun. S. Ylos pamokslu. Po mišių 6 val. vakariene, kurios metu kalbės A. Diržys. Sveikinimai. Meninę programą atlieka sol. St. Citvaras, akomponuoja A. Mrozinskas. Mišios ir vakariene įvyks V. Atsimainymo parapijos bažnyčioje ir salėje, 64-14 56th Rd. Maspeth, N.Y. 11378; tel. 326-2236. Bilietai į vakarienę gaunami pas rengimo komiteto išdinininką P. Minkūną (85-68 98th St., Woodhavene), parapijų klebonijose, Balfo, Religinės šalpos, Darbininko administracijos, Lito, Andriūšų, Salinskienės įstaigose. Vakarienės auka — 10 dol. asmeniui.

Vyskupui A. Deksnui pagerbimo komitetas, kurį sudaro New Yorko ir New Jersey para-pijų organizacijos ir L.B. atstovai.

Pranešame artimiesiems ir pažįstamiems, kad š.m. birželio 26 d. po ilgos ir sunkios ligos mirė mūsų mylima mamytė ir uošvė

A + A

Dr. Lidija Stanaitienė - Zinkelytė

buvusio Lietuvos pašto valdybos direktoriaus inž. Prano Stanaičio našlė. Laidotuvės įvyko pirmadienį birželio 30 d. iš Šalinskų šer-mėnės į Cypress Hills kapines.

Nuliūdime likę: duklė ir žentas
Marina ir Zigmas RAULINAIČIAI

A + A

DR. LIDIJAI STANAITIENEI

mirus, jos dukrai Marinai ir žentui Zigmui Raulinaičiams gilia užuojautą reiškia

Halina ir Jurgis MONTVILAI
Stefa ir Adolfas DIMAI

A. + A.

DR. LIDIJAI STANAITIENEI

mirus, jos dukrą Mariną Raulinaitienę su vyru Zigmu Raulinaičiu nuoširdžiai užjaučia

Liet. Veteranų S-gos Ramovės
New Yorko skyrius

Buvusiai narei

A + A

LIDIJAI STANAITIENEI, M.D.

mirus, gilia užuojautą reiškia dukrai Marinai ir žentui Zigmui Raulinaičiams

New Yorko Lietuvių Gydytojų S-gos
valdyba ir nariai